

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P637

[Total No. of Pages : 2

[5415]-1001
F.Y. B.Com.
COMPULSORY ENGLISH
(2013 Pattern)
Text Book: A Pathway to Success
Edited by: Ashok Chaskar, Anand Kulkarni, Vijay Madge

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any One from (A) and One from (B) in about 150 words each: **[16]**

- A) i) Describe methods of conserving water with reference to C.V. Raman's 'Water: The Elixir for Life'.
- ii) How does A.P.J. Abdul Kalam describe his achievements as a scientist as an act of God.
- B) i) Describe Datta's plan of action to repair the damage that had occurred.
- ii) What are the adverse effects of advertising on the mind and life of the young according to work?

Q2) Attempt any One from (A) and One from (B) in about 150 words each: **[16]**

- A) i) How does Derozio want to revive the lost cultural heritage of the country?
- ii) Describe Ivan Dmitritch's Worries about his wife's behaviour after winning the lottery.
- B) i) Write a Ten line dialogue between a student and a teacher on 'Importance of cleanliness in Life'.
- ii) Comment on the significance of the title of the poem 'Money-Madness'.

P.T.O.

Q3) Attempt any One from (A) and One from (B) in about 150 words each: **[16]**

- A) i) Describe the chief principles and guidelines that have helped Indra Nooyi to be a successful woman.
ii) How does Murthy view India in the context of Globalization?
- B) i) Why does R.K. Narayan think that the time has come for Bharat brand of English?
ii) Which evils were spread by socialism in India?

Q4) Attempt any One from (A) and One from (B) in about 150 words each: **[16]**

- A) i) Write a character sketch of Gopalam.
ii) Describe Rukesh's devotion towards his father.
- B) i) Explain the central idea of the poem 'The Soul's Prayer'.
ii) Appreciate the poem 'Stopping by Woods on a Snowy Evening' as a philosophical poem.

Q5) A) Attempt any one of the following: **[8]**

- i) Write a letter to your friend inviting him/her to spend Dipawali Vacation in village.
ii) Write a brief newspaper report of an accident you have seen.

B) Attempt any one of the following: **[8]**

- i) Write your resume for the post of General Manager Ashoka Pharma Pvt. Ltd. Mumbai.
ii) Write an e-mail to the manager, Bank of Maharashtra, Pune Branch, informing him about non-functioning of ATM in your area.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P872

[Total No. of Pages : 7

[5415]-1002
F.Y. B.Com.
FINANCIAL ACCOUNTING
(2013 Pattern) (Regular)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Use of calculator is allowed.*

Q1) A) Fill in the blanks. (Any five)

[5]

- i) The process of distribution of cash on availability of cash is known as _____ distribution of Cash.
 - a) Piecemeal b) Lump sum c) Notional
- ii) In case of sale to a company the profit or loss on sale is ascertained through _____.
 - a) Revaluation account
 - b) Realization account
 - c) Profit & Loss account
- iii) Shares and debentures received from company are distributed to the partners in _____ Ratio.
 - a) Profit Sharing b) Final claim c) Capital
- iv) Accounting Standard 2 stands for _____.
 - a) Disclosure of accounting policies
 - b) Revenue recognition
 - c) Valuation of Inventory

P.T.O.

- v) The Lessee's right to recoup short working is related to _____.
 - a) Term of agreement
 - b) subsequent two years
 - c) first three years
 - vi) The Hire purchaser charges depreciation on _____.
 - a) Hire purchase price
 - b) cash price
 - c) lower of the two
 - vii) Under departmental system some expenses cannot be allotted on the reasonable basis they are debited to _____.
 - a) Trading Account
 - b) General Profit & Loss Account
 - c) Profit & loss Account
- B) State whether following statements are True or False (Any five) **[5]**
- i) The rule in Garner vs. Murray can be applied even if there is only one solvent partner.
 - ii) Purchase consideration is calculated on the basis of book value of assets and liabilities taken over.
 - iii) In conversion business is sold to a company.
 - iv) AS-1 stands for Contingencies and Events Occurring after Balance Sheet date.
 - v) The minimum rent or Royalty whichever is more, is to be paid to the landlord.
 - vi) Interest is charged to General Profit and Loss Account since no proper basis of allocation is provided.
 - vii) In case rate of interest is not given, interest is divided equally over the hire purchase instalment.
- C) Write short notes on (Any Two) **[14]**
- i) AS-1 Disclosure of Accounting Policies.
 - ii) Difference between Realisation account and Revaluation account.
 - iii) Instalment system.
 - iv) Maximum Loss Method.

Q2) A, B and C were in partnership sharing profit and losses in the ratio 4:3:2. they decided to dissolve the business on 31st December 2017 on which date their Balance Sheet was as under.

Balance Sheet

<u>Liabilities</u>	<u>Amount</u>	<u>Assets</u>	<u>Amount</u>
Capital		Cash	10,000
A 64,000		Debtors	73,000
B 45,000		Stock	65,000
C <u>42,000</u>	1,51,000	Plant and Machinery	36,000
General Reserve	18,000	Land and Building	36,000
Mrs. B's loan	14,000		
Creditors	30,000		
Bills Payable	7,000		
	2,20,000		2,20,000

The cash received in instalments **[14]**

1st Instalment 52,000

2nd instalment 69,000

3rd instalment 64,000

The creditors were settled at a discount of Rs. 2,000.

It was agreed that the cash should be distributed as and when realised.

Dissolution expenses were originally provided for an estimated amount of Rs. 3,000. The actual expenses amounted to Rs. 4,000.

Prepare -

- i) Statement showing Surplus capital
- ii) Statement showing Distribution of cash

OR

A and B are partners sharing profits and losses in the ratio 3:1 and C and D were partners sharing profits and losses in the ratio 1:1

Following were their Balance Sheets as on 31/12/2015

Liabilities	<u>A & B</u>	<u>C & D</u>	<u>Assets</u>	<u>A & B</u>	<u>C & D</u>
Creditors	20,000	30,000	Plant & Machinery	40,000	54,000
Bills Payable	8,000	16,000	Furniture	24,000	18,000
Mrs. B's Loan	20,000	--	Stock	40,000	48,000
Mrs. D's Loan	--	14,000	Debtors	38,000	34,000
Outstanding Rent	4,000	3,000	Fixture	3,200	2,400
Capital Account			Cash in hand	6,800	6,600
A	60,000	--			
B	40,000	--			
C	--	50,000			
D		50,000			
	1,52,000	1,63,000		1,52,000	1,63,000

The two firms amalgamated on the following terms: **[14]**

- i) Mr. B agreed to pay Mrs. B's Loan and Mr.D agreed to pay Mrs. D's Loan.
- ii) Outstanding Rent was paid in full by respective firms.
- iii) Creditors and Bills payable of both the firms were taken by the new firm at a discount at 5%.
- iv) Plant and Machinery is subject to 5% depreciation of both the firms.
- v) Furniture of C & D was sold in the market for Rs. 16,000. Furniture of A & B was not taken over by the new firm.
- vi) Fixtures were not taken over by the new firm.
- vii) Stock of A & B was valued at Rs. 44,200 and stock of C & D was valued at Rs. 42,000.

You are required to prepare Revaluation Account, Partner's Capital Account in the books of both the firms and Balance Sheet of new firm.

- Q3) A)** Anil, Arvind and Amar were in partnership sharing profits and losses in the ratio 2:2:1. Their Balance Sheet as on 31st of March 2016 is as under when they decided to convert their firm into Limited company

Balance Sheet as on 31st of March 2016

<u>Liabilities</u>	<u>Amount</u>	<u>Assets</u>	<u>Amount</u>
Capital Anil	40,000	Cash at Bank	12,400
Arvind	40,000	Debtors	38,000
Amar	20,000	Stock	40,000
Bills Payable	6,400	Plant and Machinery	34,000
Sundry Creditors	30,000	Fixtures	4,000
		Furniture	8,000
	1,36,400		1,36,400

It was decided to sell the business to Sunshine Ltd. Which agreed to allot 12,000 fully paid shares @ Rs. 10 each in full satisfaction of purchase consideration The Company took over all assets and liabilities except Bills payable and Cash. Shares were distributed in profit sharing ratio. **[8]**

You are required to show

- i) Calculation of Purchase Consideration
 - ii) Realization Account
- B)** Bihar Mining Co. Ltd. took a mine on a lease from Sathe Ltd. at a Royalty of Rs. 3 per ton. The minimum rent was fixed at Rs.40,000 p.a. Short working could be recouped out of the Royalties within first three years only.

The production during the first 4 years was as follows:

Year	Output in tones
1	10,000
2	12,000
3	14,000
4	20,000

Pass the necessary journal entries in the books of Bihar Mining Co. Ltd.

[14]

Q4) Mr. A purchase Machine on 1st April 2013 on hire purchase system. The cash price of machine was Rs. 40,000. He paid Rs. 10,000 on signing of agreement and balance in three annual instalments of Rs. 10,000 Interest is charged at 12% p.a. on balance. Mr. A closes his books of accounts on 31st March every year by charging depreciation at 15% p.a. on reducing balance method. **[20]**

You are require to prepare

- i) Working notes
- ii) Hire Vendor Account
- iii) Machinery Account

OR

From the following Trial balance as on 31-3-2016 of Bharati Departmental Store Bihar prepare Departmental trading Account, Profit and Loss Account for the year ended 31st March 2016 and a Balance Sheet as on that date. **[20]**

<u>Particulars</u>	<u>Debit</u>	<u>Credit</u>
Stock as on 1 st January		
Dept. A	17,000	
Dept. B	14,500	
Purchases		
Dept. A	35,000	
Dept. B	30,000	
Sales		
Dept. A		60,800
Dept. B		51,250
Wages		
Dept. A	8,200	
Dept. B	2,700	
Rent, Rates and Taxes	9,390	
Sundry expenses	3,600	
Salaries	3,000	
Lighting and heating	2,100	
Discount allowed	2,241	

Discount received		650
Advertisement	3,680	
Carriage Inward	2,340	
Furniture and Fitting	3,000	
Machinery	21,000	
Sundry debtors	6,060	
Capital account		47,660
Sundry creditors		18,000
Cash in Hand	10,049	
Drawings	4,500	
	1,78,360	1,78,360

The following information is available:

- i) Department A transferred goods to Department B for Rs. 420 and Department B transferred goods to Department A Rs. 500.
- ii) The items like Rent, Rates and Taxes, Sundry expenses, Lighting and Heating, Salaries and Carriage Inward to be apportioned $\frac{2}{3}$ to Department A and $\frac{1}{3}$ to Department B.
- iii) Advertising to be apportioned equally.
- iv) Discount Allowed and Discount Received are apportioned on the basis of Departmental Sales and Purchases (excluding transfers).
- v) Depreciation @ 10% p.a. on Furniture and Machinery is to be charged $\frac{3}{4}$ to dept. A and $\frac{1}{4}$ to Dept.B
- vi) Stock as on 31.03.2016
Department A 33,000 and Department B 24,000.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P638

[Total No. of Pages : 2

[5415]-1003
F.Y. B.Com.
BUSINESS ECONOMICS (Micro)
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Draw neat diagram wherever necessary.*

Q1) What is meant by Business Economics? Explain the nature and scope of Business Economics. **[16]**

Q2) Define the Indifference curve. Explain the characteristics of Indifference curve. **[16]**

OR

Explain the Law of variable proportions.

Q3) Answer in brief: **[16]**

- a) Explain the concepts of Total Revenue, Average Revenue and Marginal Revenue.
- b) Explain the features of perfect Competition.

OR

- a) Explain the features of Oligopoly.
- b) Explain the Dynamic Theory of Profit.

Q4) Explain the short run equilibrium of the firm under the monopoly. **[16]**

Q5) Write short notes. **[16]**

- a) Price Discrimination.
- b) Features of monopolistic competition
- c) Economic Rent
- d) Backward sloping supply curve of Labour.

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

P638

[5415]-1003
F.Y. B.Com.
BUSINESS ECONOMICS (Micro)
(2013 Pattern)
(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) व्यावसायिक अर्थशास्त्र म्हणजे काय? व्यावसायिक अर्थशास्त्राचे स्वरूप आणि व्याप्ती स्पष्ट करा. [16]
- प्रश्न 2) समवृत्ती वक्राची व्याख्या द्या. समवृत्ती वक्राची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. [16]
किंवा
बदलत्या प्रमाणाचा नियम स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) थोडक्यात उत्तरे लिहा. [16]
अ) एकूण प्राप्ती, सरासरी प्राप्ती व सिमांत प्राप्तीच्या संकल्पना स्पष्ट करा.
ब) पूर्ण स्पर्धेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
किंवा
अ) अल्पविक्रेताधिकाराची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
ब) नफ्याचा गतिशिलता सिद्धांत स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4) मक्तेदारी बाजारातील उद्योगसंस्थेचा अल्पकालीन समतोल स्पष्ट करा. [16]
- प्रश्न 5) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [16]
अ) मूल्यभेद
ब) मक्तेदारीयुक्त स्पर्धेची वैशिष्ट्ये
क) आर्थिक खंड
ड) श्रमाचा पाठीमागे झुकणारा पुरवठा वक्र

Total No. of Questions : 7]

SEAT No. :

P639

[Total No. of Pages : 6

[5415]-1004
F.Y. B.Com.
BUSINESS MATHEMATICS AND STATISTICS
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Use of logarithmic tables and calculator is allowed.*
- 4) *Both the sections should be written in the same answer-book.*

SECTION- I

Q1) A) Answer the following multiple choice questions by selecting correct option from the given questions. (Any four) **[4]**

- i) H.C.F. of 54, 288 and 360 is _____
a) 18	b) 36
c) 54	d) 108
- ii) The square root of 0.001849 is _____
a) 0.43	b) 0.043
c) 0.033	d) 4.39
- iii) $5\frac{1}{4} \div \frac{3}{7} \times \frac{1}{2} =$ _____.
a) $6\frac{1}{8}$	b) $8\frac{1}{6}$
c) $7\frac{1}{6}$	d) None of these
- iv) The fourth proportional to the numbers 60,48,30 is _____
a) 36	b) 24
c) 48	d) None of these

P.T.O.

Q2) Attempt any two questions of the following:

[8]

- What principal will amount to ₹ 5,700 at 4% p.a. in $3\frac{1}{2}$ years?
- Find the amount at the end of 5 years of a sum of ₹ 2,000 at 6% p.a. payable half yearly?
- Two companies have shares of 13% at ₹122 and 17% at ₹150 respectively. In which of the shares, Sunil should invest the money?

Q3) Attempt any four questions of the following:

[16]

- What are the objectives of classification of data?
- State the types of non-probability sampling methods.
- Compute the mean weight of a group of MBA students in an Institute from the following data.

Weight (kgs.)	44-48	49-53	54-58	59-63	64-68	69-73
No. of students	03	04	05	07	09	08

- From the following data, compute median of the average deposit balance of savings in the branch during a month.

Average Deposit Balance	0-100	100-200	200-300	300-400	400-500	500-600	600-700
No. of Deposits	26	68	145	242	188	65	16

- Draw Histogram for the following data.

Height (in cm.)	125-130	130-135	135-140	140-145	145-150	150-155	155-160
No. of Students	1	2	3	5	4	3	2

- The following is the distribution of the ages of new employees joined at a factory.

Age (in yrs.)	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69
No. of Employees	07	21	04	02	01

From the above, answer the following:

- i) State the type of classification
- ii) What are the class boundaries of the class 50-59?
- iii) What is the class mark of the class 40-49?
- iv) Find the class width of the class 30-39?

SECTION - II

Q4) Attempt any three questions of the following: **[12]**

- a) Mr. Sharma buys a cooler for ₹4,500. For how much should he sell so that there is a gain of 8%?
- b) Mr. Raju receives 4% commission on the sale up to ₹1,00,000 and 5% commission on the sales over ₹1,00,000. Find his total commission on the sales of ₹3,50,000.
- c) The cost price of a cell phone is ₹4,500. For how much should it be marked so as to earn 25% profit after allowing 10% trade discount?
- d) Solve the following L.P.P. by graphical method.

Maximize: $Z = 5x + 4y$

Subject to,

$$6x + 4y \leq 24$$

$$x + 2y \leq 6$$

$$x \geq 0, y \geq 0$$

Q5) Attempt any three questions of the following: **[12]**

- a) Distinguish between trade discount and cash discount.
- b) By selling two TV sets for ₹19,550 each a trader gained 15% on one and lost 15% on the other. What is his percentage of gain or loss on the total transaction?
- c) A firm produces two types of products P and Q through two processes such as Foundry Process and Machine Process. The number of man-hours required for each product and on each of the processes and availability of man-hours are given below.

Product	Foundry Process	Machine Process
Product-P	10 Hours	5 Hours
Product-Q	6 Hours	4 Hours
Availability	1,000 Hours	600 Hours

The expected profit from each unit of the product is:

Product-P = ₹ 50 and Product-Q = ₹ 40.

Formulate the problem as L.P.P. to maximize the profit.

- d) Following are the wages of 8 workers expressed in rupees:
82, 96, 52, 75, 70, 65, 50, 80
Find the range and also its co-efficient.

Q6) Attempt any four questions of the following:

[16]

- a) What are the uses of correlation?
b) Calculate the standard deviation from the following data.
Length (in cms.): 77, 73, 75, 70, 72, 76, 75, 72, 74, 76.
c) Two managers are asked to rank a group of employees on the basis of their work performance. The rankings as given by the managers are as follows:

Employees	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Rank by Manager -I	10	2	1	4	3	6	5	8	7	9
Rank by Manager-II	9	4	2	3	1	5	6	8	7	10

Compute the Spearman's Rank Correlation Co-efficient.

- d) Compute Fisher's Price Index Number from the following data

Commodities	Year-2015		Year-2016	
	Price	Quantity	Price	Quantity
A	4	3	6	2
B	5	4	6	4
C	7	2	9	2
D	2	3	1	5

- e) The following details are available in respect of two firms A and B.

Particulars	Firm 'A'	Firm 'B'
i) Number of employees	100	200
ii) Average wages per month	₹240	₹170
iii) Standard deviation of the Wage per month	₹06	₹08

Find:

- Which firm pays larger amount of monthly wages?
 - Which firm shows greater variability in the distribution of wages?
- f) What is Index Number? State the types of Index Numbers.

Q7) Attempt any one question of the following:

[8]

- a) Compute Karl Pearson's Coefficient of correlation between ages of husband and wife from the following data.

Age of husband (yrs.)	21	22	23	24	25	26	27
Age of wife (yrs.)	16	15	17	18	19	20	21

- b) i) You are given below the following information about advertising expenses and sales made during a month.

Particulars	Advertising Exp. (₹ Lakhs)	Sales (₹ Lakhs)
Mean	10	90
Standard Deviation	3	12

Correlation Co-efficient between the two is 0.8

Calculate : 1) The regression equation x on y

- 2) The likely sales when advertising expenses are ₹15 lakhs.

- ii) Explain the Regression Equations.

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P640

[Total No. of Pages : 4

[5415]-1005
F.Y. B.Com.
COMPUTER CONCEPTS AND APPLICATIONS
Computer Fundamental
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Both sections should be written in same answer books.*

SECTION - I

Q1) Attempt any 4 of the following:

[4 × 2 = 8]

- a) What is computer virus?
- b) Define operating system.
- c) What are the features of MS-Word?
- d) Explain LAN.
- e) Define E-Commerce.
- f) What is Desktop computer?

Q2) Attempt any 4 of the following:

[4 × 4 = 16]

- a) Explain types of computers.
- b) What are the functions of Operating System?
- c) What is the use of Header and Footer in MS-Word?
- d) Explain Wide Area Network with advantages & disadvantages.
- e) Write short note on Indexed File.
- f) What is role of E-commerce in day to day life?

P.T.O.

- Q3)** Attempt any 4 of the following: **[4 × 4 = 16]**
- a) Define computer. Explain characteristics of computer.
 - b) Write short note on functions of Control Panel.
 - c) How to add clip-art in slides of MS-Power point?
 - d) Write short note on Hub.
 - e) Explain use of computer in Accounting.
 - f) Explain the term
 - i) Calculator
 - ii) Notepad

SECTION - II

- Q4)** Attempt any 4 of the following: **[4 × 2 = 8]**
- a) Define Web Browser. Give example.
 - b) What is Digital certificate?
 - c) What are the attributes of tag?
 - d) Define static web page.
 - e) Define page type.
 - f) What do you mean by Cyber Law?

- Q5)** Attempt any 4 of the following: **[4 × 4 = 16]**
- a) What are the Benefits of Internet?
 - b) Explain Financial EDI.
 - c) Explain the term
 - i) Digital cash
 - ii) Smart card.
 - d) Write steps of create Hyper - Links in HTML.
 - e) Explain Web Design.
 - f) What are Internet Security? Explain it.

- Q6)** Attempt any 4 of the following: **[4 × 4 = 16]**
- a) Explain structure of HTML.
 - b) Define Domain Name. Explain it.
 - c) Write note on World Wide Web (WWW).
 - d) Explain EFT. (Electronic Fund Transfer.)
 - e) What are the technology involved in EDI. (Electronic Data Interchange)?
 - f) What are the Ethical Issues of Internet Security?

Total No. of Questions : 6]

P640

[5415]-1005
F.Y. B.Com.
COMPUTER CONCEPTS AND APPLICATIONS
Computer Fundamental
(2013 Pattern)
(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) दोन्ही विभाग एकाच उत्तरपत्रिकेत सोडवावीत.

विभाग - I

- प्रश्न 1) पुढीलपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा. [4 × 2 = 8]
- अ) संगणक Virus म्हणजे काय?
ब) Operating System ची व्याख्या द्या.
क) MS-Word चे वैशिष्ट्ये काय आहेत ते सांगा?
ड) LAN स्पष्ट करा.
इ) E-commerce ची व्याख्या द्या.
फ) Desktop Computer म्हणजे काय?
- प्रश्न 2) पुढीलपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा. [4 × 4 = 16]
- अ) संगणकाचे प्रकार स्पष्ट करा.
ब) Operating System ची कार्ये स्पष्ट करा.
क) MS-Word मधील Header व Footer यांचा उपयोग काय आहे ते सांगा?
ड) Wide Area Network फायदे व तोटे सहित स्पष्ट करा.
इ) Indexed File यावर थोडक्यात टिप लिहा.
फ) E-commerce ची रोजच्या जीवनातील भूमिका काय आहे ते सांगा?
- प्रश्न 3) पुढीलपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा. [4 × 4 = 16]
- अ) संगणकाची व्याख्या द्या. संगणकाचे गुणवैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
ब) Control Panel चे कार्य यावर थोडक्यात टिप लिहा.
क) MS- Powerpoint मधील Slides मध्ये Clip -art कशाप्रकारे add केली जाते?
ड) Hub वर थोडक्यात टिप लिहा.
इ) Accounting मध्ये computer चा उपयोग काय आहे ते स्पष्ट करा.
फ) संज्ञा स्पष्ट करा. i) Calculator ii) Notepad

विभाग - II

प्रश्न 4) पुढीलपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा. [4 × 2 = 8]

- अ) Web Browser ची व्याख्या लिहून उदाहरण द्या.
- ब) Digital Certificate काय आहे?
- क) tag चे attribute काय आहेत ते सांगा?
- ड) Static Web Page ची व्याख्या द्या.
- इ) Page type ची व्याख्या द्या.
- फ) Cyber Law काय आहे ते सांगा?

प्रश्न 5) पुढीलपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा. [4 × 4 = 16]

- अ) Internet चे फायदे काय आहेत ते सांगा?
- ब) Financial EDI स्पष्ट करा.
- क) संज्ञा स्पष्ट करा.
 - i) Digital cash
 - ii) Smart card
- ड) HTML मध्ये Hyper - Links तयार करण्याच्या पायऱ्या लिहा.
- इ) Web Design स्पष्ट करा.
- फ) Internet Security काय आहे ते सांगून स्पष्ट करा.

प्रश्न 6) पुढीलपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा. [4 × 4 = 16]

- अ) HTML चे Structure स्पष्ट करा.
- ब) Domain Name ची व्याख्या देवून स्पष्ट करा.
- क) World Wide Web (WWW) यावर टीप लिहा.
- ड) EFT (Electronic Fund Transfer) स्पष्ट करा.
- इ) EDI मध्ये कोणत्या Technology अंतर्भूत आहेत ते सांगा?
- फ) Internet Security चे Ethical Issue काय आहेत ते सांगा?

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P641

[Total No. of Pages : 2

[5415]-1006
F.Y. B.Com.
OFFICE MANAGEMENT
Organisational Skills Development
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) What is ' Office Layout? Explain the objectives & principles of Office Layout. **[16]**

Q2) What is 'Office Organisation'? Explain in detail the types of Office Organisation. **[16]**

OR

Explain in detail the duties & Responsibilities of Office Manager.

Q3) a) Describe the importance of Courier Service. **[8]**
b) State the advantages Web Page. **[8]**

OR

- a) Explain the Objectives & Types of Office records.
- b) Explain the process of Digitalisation of Record.

Q4) Explain in detail the Barriers to effective communication. **[16]**

Q5) Write short notes. (any two) **[16]**

- a) Modern methods of Public Relations.
- b) Role of Public Relation Officer in Modern Office.
- c) Office Automation.
- d) Modern Appliances used in Offices.

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

P641

[5415]-1006
F.Y. B.Com.
OFFICE MANAGEMENT
Organisational Skills Development
(2013 Pattern)
(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) 'कार्यालय रचनेचा अराखडा' म्हणजे काय? कार्यालय रचनेच्या अराखडाची उद्दीष्टे व तत्वे स्पष्ट करा. [16]
- प्रश्न 2) 'कार्यालय संघटन' म्हणजे काय? कार्यालय संघटनेचे प्रकार सविस्तर स्पष्ट करा. [16]
किंवा
कार्यालय व्यवस्थापकाची कर्तव्य आणि जबाबदाऱ्या सविस्तर स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) अ) कुरीअर सेवेचे महत्व विषद करा. [8]
ब) वेब पेजचे फायदे सांगा. [8]
किंवा
अ) कार्यालयीन अभिलेखांचे उद्देश आणि प्रकार स्पष्ट करा.
ब) अभिलेखाचे संगणकिय अंकीकरणाची प्रक्रिया स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4) प्रभावी संदेशवहनातील अडथळे सविस्तर स्पष्ट करा. [16]
- प्रश्न 5) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [16]
अ) जनसंपर्काच्या आधुनिक पद्धती.
ब) आधुनिक कार्यालयात जनसंपर्क अधिकाऱ्याची भूमिका.
क) कार्यालय स्वयंचलीकरण.
ड) कार्यालय कामकाजात वापरली जाणारी आधुनिक उपकरणे.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P642

[Total No. of Pages : 2

[5415]-1007
F.Y. B.Com. (Regular)
BANKING AND FINANCE
Fundamental of Banking
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instruction to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) State the meaning of Bank. Explain the evolution of Banking in India. [16]

Q2) Explain the primary and secondary functions of Bank. [16]

OR

Explain the types of individual and institutional account holders.

Q3) a) Explain the characteristics of Bill of exchange. [8]

b) Explain the types of endorsement. [8]

OR

a) Explain the balance sheet of a commercial bank.

b) Explain the types of electronic fund transfer.

Q4) Explain the need and importance of technology in Banking. [16]

Q5) Write short notes. (any two) [16]

a) Types of cheques.

b) Process of multiple credit creation.

c) Types of crossing.

d) Mobile Banking

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

P642

[5415]-1007
F.Y. B.Com. (Regular)
बँक व्यवसाय आणि वित्तपुरवठा
बँक व्यवसायाची मूलतत्वे
(2013 पॅटर्न)
(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
2) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) बँकेचा अर्थ सांगा. भारतातील बँक व्यवसायाची उत्क्रांती स्पष्ट करा. [16]
- प्रश्न 2) बँकेची प्राथमिक आणि दुय्यम कार्ये स्पष्ट करा. [16]
किंवा
वैयक्तिक आणि संस्थात्मक खातेदाराचे प्रकार स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) अ) विनीमय पत्राची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. [8]
ब) पृष्ठांकनाचे प्रकार स्पष्ट करा. [8]
किंवा
अ) व्यापारी बँकेचा ताळेबंद स्पष्ट करा.
ब) इलेक्ट्रॉनिक निधी हस्तांतरनाचे प्रकार स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4) बँक व्यवसायातील तंत्रज्ञानाची गरज आणि महत्व स्पष्ट करा. [16]
- प्रश्न 5) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [16]
अ) धनादेशाचे प्रकार
ब) बहुविध पतनिर्मिती प्रक्रीया
क) रेखांकनाचे प्रकार
ड) मोबाईल बँकिंग

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P643

[Total No. of Pages : 4

[5415]-1008
F.Y. B.Com.
COMMERCIAL GEOGRAPHY
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Neat diagrams must be drawn wherever necessary.*
- 3) *Use of map stencils is allowed.*

Q1) Answer the following upto 20 words each (Any ten)

[20]

- i) Define Commercial Geography.
- ii) What is Environment?
- iii) What is Solar Energy?
- iv) State any two Primary Economic Activities.
- v) State any two names of Trees in Monsoon Forest.
- vi) State any two characteristics of Coniferous Forest.
- vii) Give the definition of Optimum Population.
- viii) Write any two industrial regions in India.
- ix) State any two advantages of Road Transportation.
- x) State any two types of Graphs.
- xi) What is Tourism.
- xii) Define Trade.
- xiii) State any two products that are exported by India.

Q2) Answer the following upto 50 words each. (any two)

[10]

- i) Business Approach.
- ii) Truck Farming.
- iii) Indian Foreign Trade.
- iv) Engineering Industries in India.

P.T.O.

Q3) Answer the following upto 150 words each. (any two)

[20]

- i) Explain the factors of Cultural Environment.
- ii) Explain the characteristics of plantation farming.
- iii) Give an account of Iron and Steel Industry in India.
- iv) Explain the Geographical factors affecting Tourism.

Q4) Answer the following upto 300 words each. (any two)

[30]

- i) Explain the important factors of Physical Environment.
- ii) Explain the population characteristics of India.
- iii) Explain the factors affecting the industrial location.
- iv) Compare various modes of Transportation.

Total No. of Questions : 4]

P643

[5415]-1008
F.Y. B.Com.
COMMERCIAL GEOGRAPHY
(2013 Pattern)
(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.
3) नकाशा स्टॅन्सिल्स वापरण्यास परवानगी आहे.

-
- प्रश्न 1) खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 20 शब्दात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दहा) [20]
- व्यापारी भूगोलाची व्याख्या लिहा.
 - पर्यावरण म्हणजे काय?
 - सौरउर्जा म्हणजे काय?
 - प्रथमश्रेणी आर्थिक व्यावसायांची कोणतीही दोन नावे सांगा.
 - मोसमी अरण्यातील दोन वृक्षांची नावे सांगा.
 - सूचिपणी अरण्यांची दोन वैशिष्ट्ये सांगा.
 - पर्याप्त लोकसंख्येची व्याख्या लिहा.
 - भारतातील दोन औद्योगिक विभागांची नावे लिहा.
 - रस्ते वाहतुकीची दोन फायदे सांगा.
 - आलेखाचे दोन प्रकार सांगा.
 - पर्यटन म्हणजे काय?
 - व्यापाराची व्याख्या लिहा.
 - भारतातून निर्यात होणारी कोणतीही दोन उत्पादने सांगा.
- प्रश्न 2) खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 50 शब्दात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) [10]
- व्यावसायिक अभ्यास पध्दती.
 - ट्रक फार्मिंग (बागयती/मंडई शेती)
 - भारताचा विदेश व्यापार
 - भारतातील अभियांत्रिकी उद्योग.

- प्रश्न 3) खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 150 शब्दात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) [20]
- सांस्कृतिक पर्यावरणाचे घटक स्पष्ट करा.
 - मळ्याच्या शेतीची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
 - भारतातील लोह-पोलाद उद्योगाचा वृत्तांत लिहा.
 - पर्यटनावर परिणाम करणारे भौगोलिक घटक स्पष्ट करा.

- प्रश्न 4) खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 300 शब्दात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) [30]
- प्राकृतिक/नैसर्गिक पर्यावरणाचे घटक स्पष्ट करा.
 - भारतीय लोकसंख्येची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
 - उद्योगधंद्याच्या स्थानिकीकरणावर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.
 - वाहतूक प्रकारांचे तुलनात्मक विश्लेषण करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P644

[Total No. of Pages : 4

[5415]-1009

F.Y. B.Com.

DEFENCE BUDGETING, FINANCE AND MANAGEMENT
Defence Organization and Management in India
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All the questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer in 20 words each (any ten)

[10×2=20]

- i) Write any two feature of India's five year Defence planning.
- ii) Write any two functions of Indian Coast Guard.
- iii) Define Intelligence.
- iv) State the meaning of integrated Defence.
- v) Write any two functions of Territorial Army.
- vi) Write any two functions of Artillery.
- vii) Define air-power.
- viii) Write any two elements of war potential.
- ix) State the meaning of threat perception.
- x) Write any two features of Indian Defence Mechanism.
- xi) Write any two functions of C.R.P.F.
- xii) Write any two limitations of Infantry
- xiii) Write any two functions of communication in military planning.

Q2) Answer in 50 words each (any two)

[2×5=10]

- i) Explain role of intelligence during war.
- ii) Discuss functions of Border Security force.
- iii) Explain role of merchant ships in national development.
- iv) Discuss role of artillery in defence preparedness.

P.T.O.

Q3) Answer in 150 words each (any two)

[2×10=20]

- i) Write in brief Role of B.S.F. in border security.
- ii) Explain various types of Aircrafts in Indian Air-Force.
- iii) Discuss powers of President in relation to the Armed Forces.
- iv) Discuss command structure of Indian Army.

Q4) Answer in 300 words each (any two)

[2×15=30]

- i) Explain in details historical perspectives of Indian armed forces.
- ii) Discuss relations between parliament and the armed forces.
- iii) Explain role of counter intelligence in national defence.
- iv) Describe roles of engineers during war.

Total No. of Questions : 4]

P644

[5415]-1009

F.Y. B.Com.

डिफेन्स बजेटिंग, फायनान्स अँड मॅनेजमेन्ट
भारतातील संरक्षण संघटन आणि व्यवस्थापन
(2013 Pattern)
(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) 20 शब्दात उत्तरे द्या (कोणतेही दहा) [10×2=20]
- i) भारताच्या संरक्षणाच्या पंचवार्षिक योजनेचे कोणतेही दोन गुणधर्म लिहा.
 - ii) भारतीय तटरक्षक दलाचे कोणतेही दोन कार्ये लिहा.
 - iii) 'इन्टीलीजन्स' व्याख्या द्या.
 - iv) इन्टीग्रेटेड डिफेन्सचा अर्थ नमूद करा.
 - v) प्रादेशिक सेनेचे कोणतेही दोन कार्ये लिहा.
 - vi) तोफखानादलाचे कोणतेही दोन कार्ये नमूद करा.
 - vii) "हवाई सार्वथ्य" व्याख्या द्या.
 - viii) युद्धक्षमतेचे कोणतेही दोन घटक नमूद करा.
 - ix) धोक्याविषयी संकल्पना अर्थ नमूद करा.
 - x) भारतीय संरक्षण तंत्राचे कोणतेही दोन गुणधर्म लिहा.
 - xi) केन्द्रीय राखीव पोलीस दलाचे कोणतेही दोन कार्ये लिहा.
 - xii) पायदळाच्या कोणत्याही दोन मर्यादा लिहा.
 - xiii) लष्करी नियोजनातील संपर्क यंत्रणेची कोणतीही दोन कार्ये लिहा.

- प्रश्न 2) 50 शब्दात उत्तरे द्या (कोणतेही दोन) [2×5=10]
- i) युद्धकाळातील शत्रुविषयक ज्ञानाची भूमिका स्पष्ट करा.
 - ii) सीमासुरक्षादलाच्या कार्याबाबत चर्चा करा.
 - iii) राष्ट्रीय विकासातील मर्चन्ट नेव्हीची भूमिका स्पष्ट करा.
 - iv) संरक्षण सज्जतेच्या संदर्भात तोफखानादलाच्या भूमिकेबाबत चर्चा करा.

- प्रश्न 3) 150 शब्दात उत्तरे द्या (कोणतेही दोन) [2×10=20]
- सीमा सुरक्षे संबंधी सीमा सुरक्षा दलाची भुमीका थोडक्यात विशद करा.
 - भारतीय हवाईदलातील विविध विमानांच्या प्रकारा विषयी चर्चा करा.
 - सशस्त्र सेनादलाच्या संदर्भातील राष्ट्रपतीचे अधिकार स्पष्ट करा.
 - भारतीय स्थल सेनेच्या कमान्डसच्या रचने विषयी चर्चा करा.

- प्रश्न 4) 300 शब्दात उत्तरे द्या (कोणतेही दोन) [2×15=30]
- भारताच्या सशस्त्र सेनादलाचे ऐतिहासिक पैलू- पार्श्वभूमी सविस्तर स्पष्ट करा.
 - सशस्त्र सेनादल आणि संसद यातील संबंधाविषयी चर्चा करा.
 - राष्ट्रीय संरक्षणातील काऊन्टर इन्टीलिजन्सची भुमिका स्पष्ट करा.
 - युधदाकाळातील अभियांत्रिकीदलाच्या भुमिकेचे वर्णन करा.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P645

[Total No. of Pages : 2

[5415]-1010
F.Y. B.Com. (Regular)
CO-OPERATION
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Explain the History of Indian Co-operative movement. **[16]**

Q2) Explain the meaning, concept and objectives of co-operation. **[16]**

OR

Critically examine the Gorewda committee Report 1954

Q3) a) Explain the types of rural and urban co-operatives. **[8]**

b) Evaluate the co-operative education and training programme in India. **[8]**

OR

a) Write a note on federation of co-operatives in India.

b) Explain the Role of national co-operative development - corporation.

Q4) Explain in brief the future trends of co-operative movement in India. **[16]**

Q5) Write short notes (any two) **[16]**

a) Objectives of co-operative education.

b) Maharashtra state co-operative federation.

c) District co-operative Board.

d) All India Rural credit survey committee.

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

P645

[5415]-1010
F.Y. B.Com. (Regular)
CO-OPERATION
(2013 Pattern)
(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) भारतातील सहकारी चळवळीच्या इतिहासाचे वर्णन करा. [16]
- प्रश्न 2) सहकाराचा अर्थ, संकल्पना आणि उद्दीष्टे स्पष्ट करा. [16]
किंवा
गोखाला समिती 1954 चे टिकात्मक परिक्षण करा.
- प्रश्न 3) अ) ग्रामीण आणि शहरी सहकारी संस्था स्पष्ट करा. [8]
ब) भारतातील सहकारी शिक्षण आणि प्रशिक्षण कार्यक्रमाचे मुल्यमापन करा. [8]
किंवा
अ) भारतातील संघीय सहकारी संस्था यावर टिप लिहा.
ब) राष्ट्रीय सहकार विकास महामंडळाची भूमिका स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4) भारतातील सहकारी चळवळीची भविष्यकालीन वाटचाल सविस्तरपणे स्पष्ट करा. [16]
- प्रश्न 5) थोडक्यात टिप लिहा. (कोणत्याही दोन) [16]
अ) सहकारी शिक्षणाचे उद्देश
ब) महाराष्ट्र राज्य सहकारी संघ
क) जिल्हा सहकारी मंडळ
ड) अखिल भारतीय ग्रामीण पतपुरवठा पाहणी समिती.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P890

[Total No. of Pages : 2

[5415]-1011

F.Y. B.Com.

MANAGERIAL ECONOMICS

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) State and explain scope and characteristics of managerial Economics. [16]

Q2) What is capital Budgeting? Explain usefulness of capital Budgeting.

OR

What is cost-Benefit Analysis? Explain steps in cost Benefit Analysis. [16]

Q3) a) Explain objectives of Pricing practices. [8]

b) State usefulness of short Run cost analysis in business. [8]

OR

a) Explain concept of Average rate of Returns. [8]

b) Explain determinants of demand. [8]

Q4) What is elasticity of demand? Explain the types of elasticity of demand. [16]

Q5) Write Short Notes : (Any two) [16]

- a) Aquisitions and mergers.
- b) Objectives of firm.
- c) Business trends in India.
- d) Law of variable Proportions.

▽▽▽▽

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

P890

[5415]-1011
F.Y. B.Com.
MANAGERIAL ECONOMICS
(2013 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रीका पहावी.

-
- प्रश्न 1) व्यवस्थापकीय अर्थशास्त्राची व्याप्ती आणि वैशिष्ट्ये सांगा व स्पष्ट करा. [16]
- प्रश्न 2) भांडवलाचा अंदाज म्हणजे काय? भांडवलाच्या अंदाजाची उपयुक्तता स्पष्ट करा. [16]
किंवा
खर्च लाभ विश्लेषण म्हणजे काय? खर्च लाभ विश्लेषणाच्या पायऱ्या स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) अ) किंमत निर्धारणाची उद्दीष्टे स्पष्ट करा. [8]
ब) व्यवसायाच्या अल्पकालीन खर्च विश्लेषणाची उपयुक्तता सांगा. [8]
किंवा
अ) सरासरी परतावा दर ही संकल्पना स्पष्ट करा. [8]
ब) मागणीचे निर्धारक घटक स्पष्ट करा. [8]
- प्रश्न 4) मागणीची लवचीकता म्हणजे काय? मागणीच्या लवचीकतेचे प्रकार स्पष्ट करा. [16]
- प्रश्न 5) थोडक्यात टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [16]
अ) संपादन आणि विलीनीकरण.
ब) उद्योग संस्थेची उद्दीष्टे.
क) भारतातील व्यवसाय प्रवृत्ती.
ड) बदलत्या प्रमाणाचा नियम.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P646

[Total No. of Pages : 1

[5415]-1012
F.Y. B.Com. (Regular)
ESSENTIALS OF E-COMMERCE
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Give illustrations wherever necessary.*

Q1) Define E-Commerce. Explain Concept, features and types of E-Commerce. **[16]**

Q2) What is EDI? Explain the advantages & limitations of EDI. **[16]**

OR

Explain development of internet in India. Explain the procedure of registering internet domain.

Q3) a) Define Digital Economic. Explain its impact on Trading and Banking. **[8]**

b) Explain following term **[8]**

- i) E-distributors.
- ii) Encryption

OR

a) Mobile Commerce in India.

b) Distinguish between market place v/s market space.

Q4) Define E-payment system. Explain requirements of E-payment system in India. **[16]**

Q5) Write short notes (any two) **[16]**

- a) Advantages of E - Banking.
- b) Online Ticket Booking Procedure of Railway.
- c) Social & Ethical issue of E-commerce in India.
- d) New policy 'Digital India' and E-commerce.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P647

[Total No. of Pages : 2

[5415]-1013
F.Y. B.Com.
INSURANCE AND TRANSPORT
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) What is Insurance? Explain the need of Insurance. **[16]**

Q2) What is the mean by Life Insurance? Explain the need of Life Insurance. **[16]**

OR

Explain the role of Transport in Indian Economy.

Q3) a) Explain the Socio-Economic importance of Insurance. **[8]**

b) State the career options in Insurance Business. **[8]**

OR

a) State various Hazards in logistics.

b) Describe the Functions of General Insurance.

Q4) Explain the advantages and limitations of various modes of transport. **[16]**

Q5) Write short note on (any two) **[16]**

a) Various modes of transport.

b) Merits of Air transport

c) Opportunities of Tourism.

d) Role of Tourist Guide.

Total No. of Questions : 5]

P647

[5415]-1013
F.Y. B.Com.
विमा व वाहतूक
(2013 Pattern)
(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) विमा म्हणजे काय? विम्याची गरज स्पष्ट करा. [16]
- प्रश्न 2) जीवन विमा म्हणजे काय? जीवन विम्याची गरज स्पष्ट करा. [16]
किंवा
आर्थिक विकासामध्ये वाहतूकीचे महत्व स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) अ) विम्याचे सामाजिक-आर्थिक महत्व सांगा. [8]
ब) विमा व्यवसायातील कारकीर्द संधी सांगा. [8]
किंवा
अ) लॉजिस्टिक मधील विविध अडथळे सांगा.
ब) सर्वसाधारण विम्याची कार्ये विशद करा.
- प्रश्न 4) वाहतूकीच्या विविध साधनांचे फायदे व मर्यादा स्पष्ट करा. [16]
- प्रश्न 5) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [16]
अ) वाहतूकीचे विविध प्रकार
ब) हवाई वाहतूकीचे फायदे
क) पर्यटन व्यवसायातील संधी
ड) प्रवासी मार्गदर्शकांची भूमिका

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P648

[Total No. of Pages : 2

[5415]-1014
F.Y. B.Com.
MARKETING AND SALESMANSHIP
(Fundamentals of Marketing)
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Explain the types of Markets. **[16]**

Q2) What is Market Segmentation? Explain the bases of Market Segmentation. **[16]**

OR

Explain the various methods of Pricing.

Q3) a) Explain internal controllable factors of Marketing Environment. **[8]**

b) Explain the factors considered for product management. **[8]**

OR

a) Explain the importance of supply chain management.

b) Explain the features of Rural Marketing.

Q4) Explain the various Advertising medias. **[16]**

Q5) Write short notes (any two) **[16]**

a) Marketing Mix for services.

b) Importance of Rural Marketing Mix.

c) Product Life Cycle.

d) Marketing Mix.

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

P648

[5415]-1014
F.Y. B.Com.
MARKETING AND SALESMANSHIP
(Fundamentals of Marketing)
(2013 Pattern)
(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) बाजारपेठांचे प्रकार स्पष्ट करा. [16]
- प्रश्न 2) बाजारपेठ विभागीकरण म्हणजे काय? बाजारपेठ विभागीकरणाचे आधार स्पष्ट करा. [16]
किंवा
किंमत ठरविण्याच्या विविध पद्धती स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) अ) विपणन पर्यावरणाचे अंतर्गत नियंत्रणक्षम घटक स्पष्ट करा. [8]
ब) वस्तू व्यवस्थापनात विचारात घेतले जाणारे घटक स्पष्ट करा. [8]
किंवा
अ) पुरवठा साखळी व्यवस्थापनाचे महत्व स्पष्ट करा.
ब) ग्रामीण विपणनाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4) जाहिरातीची विविध माध्यमे स्पष्ट करा. [16]
- प्रश्न 5) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [16]
अ) सेवांचे विपणन मिश्र
ब) ग्रामीण विपणन मिश्र चे महत्व
क) वस्तु जीवन चक्र
ड) विपणन मिश्र

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P649

[Total No. of Pages : 2

[5415]-1015
F.Y. B.Com.
CONSUMER PROTECTION AND BUSINESS ETHICS
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Define the term 'consumer'. Explain the duties and responsibilities of Consumer. **[16]**

Q2) Explain the various mechanisms of Consumer Disputes Redressal under Consumer Protection Act. **[16]**

OR

State the scope and features of Consumer Protection act, 1986.

- Q3)** a) State the United Nations guidelines for promotion of sustainable consumption. **[8]**
- b) State the procedure of filing complaints under Consumer Protection Act, 1986. **[8]**

OR

- a) Discuss the Ethics of production.
- b) State the provisions in the Competition Act, 2002 under section 3 to 6.

Q4) Explain in detail the Business Ethics & Environmental Issues in India & at International level. **[16]**

- Q5)** Write short notes (any two): **[16]**
- a) Importance of 'Consumer Education.
 - b) Ethical Issues in Human Resource Management.
 - c) Professional Business ethics.
 - d) Green Initiatives.

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

P649

[5415]-1015

F.Y. B.Com.

ग्राहक संरक्षण आणि व्यावसायिक नीतीमुल्ये
(2013 Pattern)
(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) 'ग्राहक' या संज्ञेची व्याख्या देवून ग्राहकांची कर्तव्ये व जबाबदाऱ्या स्पष्ट करा. [16]
- प्रश्न 2) ग्राहक संरक्षण कायदानुसार ग्राहकांच्या तक्रारींचे निवारण करणाऱ्या यंत्रणा स्पष्ट करा. [16]
किंवा
ग्राहक संरक्षण कायदा, 1986 ची व्याप्ती व वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) अ) संयुक्त राष्ट्र संघाची शाश्वत उत्पादन उपभोगास प्रोत्साहनाची मार्गदर्शक तत्वे स्पष्ट करा. [8]
ब) ग्राहक संरक्षण कायदा, 1986 नुसार तक्रार दाखल करण्याची प्रक्रिया स्पष्ट करा. [8]
किंवा
अ) चर्चा करा. उत्पादनाची नीतिमूल्ये
ब) स्पर्धा कायदा, 2002 मधील कलम 3 ते 6 अंतर्गत असणाऱ्या तरतुदी स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4) भारत आणि जागतिक पातळीवरील व्यावसायिक नीतिमूल्ये आणि पर्यावरणीय मुद्दे सविस्तर स्पष्ट करा. [16]
- प्रश्न 5) टिपा द्या. (कोणत्याही दोन) [16]
अ) ग्राहक शिक्षणाचे महत्व.
ब) मानव संसाधन व्यवस्थापनातील नैतिक मुद्दे.
क) व्यावहारिक व्यावसायिक नीतिमूल्ये.
ड) हरीत पुढाकार.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P650

[Total No. of Pages : 2

[5415]-1016

F.Y. B.Com.

**BUSINESS ENVIRONMENT AND ENTREPRENEURSHIP
(2013 Pattern)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) What do you mean by Preventing the pollution? Describe in detail the remedies of Preventing the pollution. **[16]**

Q2) Define the term Business Environment. Explain in detail the types of Business Environment. **[16]**

OR

What is Poverty? Describe in detail the causes and remedies of Poverty.

Q3) a) Explain the habits of Entrepreneurs. **[8]**
b) Describe the importance of Entrepreneurship. **[8]**

OR

- a) Write a detail note on Entrepreneurship Development Institute of India. (EDII).
- b) Write a note on District Industries Centre (DIC)

Q4) Write a detail information of any successful entrepreneurs from your area. **[16]**

Q5) Write short notes (any two) **[16]**

- a) Dr. Cyrus Poonawala.
- b) Entrepreneur as a catalyst.
- c) Dynamics of Motivation.
- d) Maharashtra Centre for Entrepreneurship Development (MCED)

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

P650

[5415]-1016

F.Y. B.Com.

BUSINESS ENVIRONMENT AND ENTREPRENEURSHIP
(2013 Pattern)
(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) प्रदूषण नियंत्रण यापासून आपणास काय अर्थ बोध होतो? प्रदूषण नियंत्रणाच्या उपाययोजना सविस्तरपणे वर्णन करा. [16]

प्रश्न 2) व्यावसायिक पर्यावरण या संज्ञेची व्याख्या द्या. व्यावसायिक पर्यावरणाचे प्रकार सविस्तरपणे विशद करा. [16]

किंवा

दारिद्र्य म्हणजे काय? दारिद्र्याची कारणे आणि उपाययोजना सविस्तरपणे वर्णन करा.

प्रश्न 3) अ) उद्योजकांच्या सवयी स्पष्ट करा. [8]

ब) उद्योजकतेचे महत्व वर्णन करा. [8]

किंवा

अ) भारतीय उद्योजकता विकास संस्था (EDI I) यावर सविस्तर टिप लिहा.

ब) जिल्हा उद्योग केंद्र यावर टिप लिहा.

प्रश्न 4) तुमच्या भागातील कोणत्याही यशस्वी उद्योजकाची माहिती सविस्तरपणे लिहा. [16]

प्रश्न 5) टिप लिहा. (कोणत्याही दोन) [16]

अ) डॉ. सायरस पुनावाला.

ब) उद्योजक एक उत्प्रेरक.

क) प्रेरणांचे चलनशास्त्र

ड) महाराष्ट्र उद्योजकता विकास केंद्र (MCED)

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P651

[Total No. of Pages : 4

[5415]-1017
F.Y. B.Com.
FOUNDATION COURSE IN COMMERCE
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

- Q1)** a) What is Franchising? What are the advantages of Franchising? [8]
b) Define Joint venture? Describe the limitations of Joint venture. [8]

- Q2)** Distinguish between proprietary and partnership firm. [16]

OR

What is Business organisations? Describe the advantages of various forms of Business organisations in detail.

- Q3)** What is SEBI? Describe the role of SEBI in protecting the Interest of the Investors. [16]

OR

What is commodity Exchange? Describe working and procedure followed in commodity Exchange.

- Q4)** Write the meanings of following terms. (Any 8) [16]

- a) EXIM
- b) Patent
- c) Credit Rating
- d) AGMARK
- e) WTO
- f) SENSEX
- g) Outsourcing
- h) Depository
- i) Mutual Funds
- j) Yellow Page

P.T.O.

Q5) Write short notes (Any 2)

[16]

- a) Online Trading
- b) Local Commodity Market
- c) Protection and Education of Investors
- d) Business Ethics

Total No. of Questions : 5]

P651

[5415]-1017
F.Y. B.Com.
FOUNDATION COURSE IN COMMERCE
(2013 Pattern)
(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) उजवीकडील आकडे प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
-
- प्रश्न 1) अ) फ्रँचाइजिंग म्हणजे काय? फ्रँचाइजिंगचे फायदे वर्णन करा. [8]
ब) संयुक्त साहस व्यवसाय म्हणजे काय? संयुक्त साहसाच्या मर्यादा स्पष्ट करा. [8]
- प्रश्न 2) स्वमालकीचा व्यवसाय व भागीदारी व्यवसाय यामधील फरक स्पष्ट करा. [16]
किंवा
व्यवसाय संघटन म्हणजे काय? विविध प्रकारच्या व्यवसाय संघटनेचे फायदे स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) सेबी म्हणजे काय? गुंतवणूक दारांचे हितसंबंध रक्षण करण्यामध्ये सेबीची भूमिका वर्णन करा. [16]
किंवा
वस्तुविनिमय म्हणजे काय? वस्तुविनिमयामध्ये अंमलात आणली जाणारी कार्यपध्दती व प्रक्रिया वर्णन करा.
- प्रश्न 4) खालील संज्ञांचा अर्थ लिहा. (कोणतेही आठ) [16]
अ) एक्झिम
ब) पेटंट
क) क्रेडिट रेटिंग
ड) अँगमार्क
इ) डब्ल्यू.टी.ओ.
फ) सेन्सेक्स
य) आऊटसोर्सिंग
र) डिपॉझिटरी
ल) म्युच्युअल फंड
व) यलो पेज

प्रश्न 5) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

[16]

- अ) ऑनलाईन ट्रेडिंग
- ब) स्थानिक वस्तूविनिमय बाजार
- क) गुंतवणूकदारांचे संरक्षण व शिक्षण
- ड) व्यवसाय मूल्ये

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P652

[Total No. of Pages : 2

[5415]-1018
F.Y. B.Com. (Regular)
ADDITIONAL ENGLISH
(2013 Pattern)
Text-Gems of English Prose and Poetry
Edited by - Dr. Ashok Chaskar
Dr. Vijay Madage
Dr. Anand Kulkarni

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 60

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any one from (A) and one from (B) in about 100 words each: **[12]**

- A) i) Describe the effects of globalization on Indian farmers.
- ii) Comment on the greatest evils of advertizing with reference to Herman Wouk's "A Talk on Advertizing".
- B) i) Describe Legum's ideas on the growth of population in urban areas.
- ii) Comment on the theme of the poem "Once Upon a Time"

Q2) Attempt any one from (A) and one from (B) in about 100 words each: **[12]**

- A) i) How does Stephen Leacock bring out humour in the story "My Financial" Career"?
- ii) Describe dilemma of the traveller in "The Road Not Taken".
- B) i) What are the different examples of good manners that J.C. Hill talks about?
- ii) What kind of freedom does Tagore desire in "Where the Mind is Without Fear"?

P.T.O.

- Q3)** Attempt any one from (A) and one from (B) in about 100 words each: [12]
- A) i) According to satyajit Ray, what are the difficulties in creating the films that show Indian realities?
ii) Summarize the poem "When we two parted."
- B) i) What are the sufferings of African Americans listed by Martin Luther King?
ii) Describe the different ways in which Walt Whitman thinks of God in the poem "Gods"
- Q4)** Attempt any one from (A) and one from (B) in about 100 words each: [12]
- A) i) How does Aruna Roy evaluate the life of the poor and the disadvantaged people in India?
ii) Write a critical appreciation of the poem "The Lotus"
- B) i) How does Vivekanand emphasize tolerance and universal brotherhood in "The Chicago Speech"?
ii) Describe theme of the poem "Father Returning Home".
- Q5)** A) Attempt any one of the following in about 100 words. [6]
- i) Analyze the character of Mangal Singh in the story "Duty"
ii) Comment on the different stages of life as described in the poem "All the world's a stage"
- B) Attempt any three of the following: [6]
- a) give synonyms
i) Beautiful
ii) Clever
- b) Give antonyms
i) believable
ii) Active
- c) Make nouns
i) develop
ii) Suggest
- d) Rewrite the sentences choosing correct alternative.
i) I gave him advice/advise to opt for M.B.A.
ii) He could not bare/bear harsh remarks.

P653

[Total No. of Pages : 3

[5415]-1019
F.Y. B.Com. (Regular)

MARATHI

व्यावहारिक व उपयोजित मराठी
(2013 पॅटर्न)

- पाठ्यपुस्तके - 1) यशोगाथा
2) व्यावहारिक व उपयोजित मराठी

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 60

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका-विषयावर 500 शब्दांत निबंध लिहा. [10]

- असहिष्णुता आणि सामाजिक स्वास्थ्य
- शेतकऱ्यांच्या आत्महत्या: चिंता आणि चिंतन
- रूपयाचे अवमूल्यन: एक समस्या
- अशी स्वप्न पडायला हवीत.... (ललित)

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही दहा प्रश्नांची 20 शब्दांत उत्तरे लिहा. [10]

- डॉ. श्रीराम लागू यांनी कोणती नाट्यसंस्था सुरू केली?
- लता मंगेशकर यांनी कोणत्या टोपण नावाने संगीत दिग्दर्शन केले?
- यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाचे पहिले कुलगुरू कोण होते?
- डॉ. रघुनाथ माशेलकर यांचा जन्म केव्हा झाला?
- डॉ. विजय भटकर यांच्या आयुष्यातील टर्निंग पॉइंट कोणता?
- डॉ. ह.वि. सरदेसाई यांनी वैद्यकीय सेवा केव्हा सुरू केली.
- डॉ. बालाजी तांबे यांनी कार्ल्याजवळ कोणते गाव उभारले?
- सिंधुताई सपकाळ यांना लहानपणी कोणत्या नावाने हाक मारीत होते?
- श्री व सौ चोरडिया यांनी कोणता व्यवसाय केला?
- फादर फ्रान्सिस दिब्रिटो यांनी लिहिलेल्या दोन पुस्तकांची नावे सांगा.
- डी.एस. के. हे नाव कोणत्या जाहिरातीमुळे सर्वांना परिचित झाले?
- सचिन तेंडुलकर यांचे बालपण कोठे गेले?

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे लिहा. [20]

- i) तुमच्या महाविद्यालयाच्या वाचनकक्षातील आसन क्षमता वाढविण्यासाठी मा. प्राचार्यांच्या नावे अर्ज करा.
- ii) जिल्हा कृषी कार्यालयात काम करणारे कर्मचारी श्री विलास चव्हाण यांचा वैद्यकीय रजा अर्ज आला आहे. त्यावर मा. जिल्हा कृषी अधिकारी यांच्यासाठी टिप्पणी तयार करा.
- iii) दुष्काळग्रस्त निधी जमविण्याबाबत 'म. गांधी प्रतिष्ठान' ने बोलविलेल्या विशेष सभेचे इतिवृत्त लिहा.
- iv) पुणे विभागाच्या समाज कल्याण कार्यालयाचा पत्ता बदललेला असून त्यासाठी घोषणात्रक तयार करा.
- v) तुमच्या महाविद्यालयात नवीन सभागृहाचे बांधकाम करावयाचे आहे. त्यासंबंधी जाहीर निविदा तयार करा.
- vi) तुमच्या महाविद्यालय परिसरामध्ये स्वच्छता अभियान घ्यावयाचे आहे. त्यासंबंधी माहितीपत्रक तयार करा.

प्रश्न 4) अ) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. [5]

- i) 'कुटुंब' नाटकाची वृत्तपत्रासाठी जाहिरात तयार करा.
- ii) 'विज्ञान दिना' निमित्त महाराष्ट्र विज्ञान परिषदे तर्फे विद्यार्थ्यांसाठी विज्ञान प्रदर्शन आयोजित करण्यात येत आहे. त्यासाठी जाहीर निवेदन तयार करा.

ब) खालीलपैकी कोणत्याही पाच पारिभाषिक संज्ञा लिहा. [5]

- i) Director
- ii) Audit
- iii) Cashier
- iv) Tax-Free
- v) Eligibility
- vi) Claim
- vii) Balance

प्रश्न 5) खालील इंग्रजी उताऱ्याचे मराठीत भाषांतर करा.

[10]

The world into which we all come has been left to us by our Fathers and their Fathers before them. It is composed more of the past than of the present. The cities and villages in which we all live were built by hands other than ours, and the railways that carry us from place to place was planned and constructed by men who are probably dead. Everything around us is due, in whole or in part, to the skill, labour and energy of those who went before us along the road of life.

किंवा

खालील उताऱ्याचे एक तृतीयांश सारांशलेखन करून त्यास समर्पक शीर्षक द्या.

लोकशाहीमध्ये व्यक्तीला फार महत्त्व आहे. प्रत्येक व्यक्तीने शिक्षित बनून आपल्या जीवनात आवश्यक असलेले ज्ञान, कौशल्ये व वृत्ती मिळविण्याचा प्रयत्न केला पाहिजे. त्यासाठी प्रत्येक व्यक्ती साक्षर झालीच पाहिजे. लोकशाही ही लोकांनी आपल्या लोकप्रतिनिधीमार्फत लोकांच्या कल्याणाकरिता चालविलेली राज्यपद्धती असल्यामुळे विविध स्तरांवरील शासनयंत्रणा त्यांची उद्दिष्टे व कार्यपद्धती समजावून घेऊन प्रत्येक नागरिकाने आपल्या परीने सहकार्य केले तरच तो तिच्यासमोरील उद्दिष्टे साध्य करू शकेल. म्हणून लोकशाहीतील नागरिक साक्षर व सतत ज्ञान प्राप्त करून घेणारा असला पाहिजे. सर्व व्यक्ती माणूस म्हणून समान दर्जाच्या असतात. मग कोणी मोठ्या अधिकाराच्या जागेवर असो किंवा कोणी कनिष्ठ जागेवर काम करित असो. ही श्रद्धा लोकशाहीतील नागरिकांच्या मनात रूजणे आवश्यक आहे.

लोकशाहीतील नागरिकाने धर्म, जात, लिंग, भाषा इत्यादींमुळे उच्चनीचता निर्माण होते. असे मानता कामा नये.

[5415]-1020
F.Y. B.Com.
HINDI (Additional)
(वैकल्पिक) (2013 पॅटर्न)

पाठ्यपुस्तकें: - 1) गद्य परिमल

संपादक: डॉ. सुभाषतलेकर
डॉ. सुरेश साळुंके

2) पद्य परिमल

संपादक: डॉ. सुभाषतलेकर
डॉ. सुरेश साळुंके

समय : 3 घंटे]

[पूर्णांक : 60

सूचनाएँ :-

- 1) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।
- 2) दाहिनी ओर लिखे अंक प्रश्न के पूर्णांक हैं।

प्रश्न 1) निम्नलिखित में से किन्ही तीन प्रश्नों के उत्तर लिखिए:

[15]

- i) 'योग्यता और व्यवसाय का चुनाव' पाठ में लेखक ने मनुष्य जीवन की सफलता का आधार किसे माना है?
- ii) सुभान खाँ के व्यक्तित्व पर प्रकाश डालिए।
- iii) शंतनुराव किलोस्कर को किस प्रकार के पुरस्कारों से सम्मानित किया गया है?
- iv) 'पानी और पुल' कहानी का सारांश लिखिए।
- v) 'महाशूद्र' कहानी के आचार्य जी का चरित्र चित्रण कीजिए।

प्रश्न 2) निम्नलिखित में से किन्ही तीन प्रश्नों के उत्तर संक्षेप में लिखिए।

[15]

- i) 'मेरा जीवन' कविता के माध्यम से कवयित्री क्या कहना चाहती हैं?
- ii) 'प्रार्थना मत कर' कविता के द्वारा कवि ने क्या संदेश दिया है?
- iii) कवि गिरिराज शरण अग्रवाल 'जो लक्ष्य है मिलेगा' ऐसा क्यों कहते हैं?
- iv) 'गुड़ाई करते समय' कविता का आशय स्पष्ट कीजिए।
- v) 'वृंदावन' कविता में कवयित्री ने विधवाओं का वर्णन किस प्रकार किया है?

- प्रश्न 3) अ) निम्नलिखित में से किसी एक अवतरण की ससंदर्भ व्याख्या कीजिए। [5]
- i) “मुझे तो इस रास्ते का एक-एक स्टेशन तक याद है। पर आज यह इलाका कितना बेगाना –बेगाना–सा लग रहा है।”
- ii) हमें कहा जाता है महाब्राह्मणपर इसका अर्थ जानते हो नंदू महाशूद्र।
- आ) निम्नलिखित में से किसी एक अवतरण की ससंदर्भ व्याख्या कीजिए। [5]
- i) “ये जाति – पाति और मजहब की दीवारें
क्यों ऊँची उठती जाती सभी विचारें
उग्रवाद, अलगाव और हिंसा को
न प्रश्रय दें, सब मिलकर इन्हें नकारें
सद्धर्म, शील पर चलें सभी कह जाओ”
- ii) जो लक्ष्य है मिलेगा, भरोशा न छोड़िए
पत्थर भी हों तो राह में चलना न छोड़िए।
उम्मीद जिसका नाम है जीवन के साथ है
नाकामियों के बाद भी आशा न छोड़िए।
- इ) निम्नलिखित में से किन्ही पाँच प्रश्नों के उत्तर एक-एक वाक्य में लिखिए। [5]
- i) बाबा भारती के घोड़े का नाम लिखिए।
- ii) ‘योग्यता और व्यवसाय का चुनाव’ निबंध के निबंधकार कौन है?
- iii) अग्नि-पथ’ कहानी के प्रमुख पात्र का नाम लिखिए।
- iv) खेती करने की सच्ची शिक्षा लेखक को कहाँ से मिली थी?
- v) एक बूँद कहाँ जाकर गिरी?
- vi) सुभद्राकुमारी चौहान के जीवन के साथी कौन हैं?
- vii) ‘बृंदावन’ कविता में किसका चित्रण किया गया है?
- viii) एक बीज को पौधा बनाने के लिए किसकी जरूरत होती है।

- प्रश्न 4) क) निम्नलिखित में से किन्हीं पाँच शब्दों के हिंदी पारिभाषिक शब्द लिखिए। [5]
- i) Account
 - ii) Business
 - iii) Customer
 - iv) Discount
 - v) Finance
 - vi) Instalment
 - vii) Joing
 - viii) Valuation

- ख) निम्नलिखित में से किसी एक विज्ञापन का आकर्षक नमूना तैयार कीजिए। [5]
- i) कपड़े धोने के साबुन का आकर्षक विज्ञापन।
 - ii) मोटर साइकिल का आकर्षक विज्ञापन।

- ग) निम्नलिखित परिच्छेद का एक तिहाई में सारलेखन (संक्षेपण) कीजिए। [5]

जनसंख्या की वृद्धि भारत के लिए आज एक विकट समस्या बन गई है। यह समाज की सुख सम्पन्नता के लिए एक भयंकर चुनौती है। महानगरों में कीड़े – मकोड़ों की भाँति अस्वास्थ्यकर घोंसलों में आदमी भरा पड़ा है। न धूप, न हवा, न पानी, न दवा, पीले दुर्बल निराश चेहरे। यह संकट अनायास ही आया है। संतान को ईश्वरीय विधान मानने वाला भारतीय समाज ही इस रक्तबीजी संस्कृति के लिए जिम्मेदार है। चाहे खिलाने को रोटी और पहनाने को वस्त्र न हो। शिक्षा को शुल्क और रहने को छप्पर न हो लेकिन अध-भूखे, अधनंगे बच्चों की कतार खड़ी करना हर भारतीय अपना जन्म-सिद्ध अधिकार समझता है। यदि इस जनवृद्धि पर नियंत्रण न हो सका तो हमारे सारे प्रयोजन और आयोजन व्यर्थ हो जायेंगे।

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

[Total No. of Pages : 2

P655

[5415]-1021
F.Y. B.Com.
GUJARATI (Regular)
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer all questions.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

પ્રશ્ન:- ૧ નીચેના માંથી કોઈ પણ એક વિષય પર નિબંધ લખો. (૧૬)

- ૧ વૃક્ષો વાવો વરસાદ લાવો
- ૨ માતૃપ્રેમ
- ૩ કામ કરે તે જીતે
- ૪ પ્રદુષણ અને પર્યાવરણ

પ્રશ્ન:- ૨ કોઈ પણ એક પ્રશ્ન નો સવિસ્તાર ઉત્તર લખો. (૧૬)

- ૧ ટૂંકીવાર્તા ના સ્વરૂપોની વિગતવાર માહિતી આપો.
- ૨ કેશવરામ નું પાત્રાલેખન કરો.

પ્રશ્ન:- ૩ કોઈ પણ એક પ્રશ્ન નો સવિસ્તાર ઉત્તર લખો. (૧૬)

- ૧ કવિ સુન્દરમ નું જીવન અને કવન આલેખો.
- ૨ સુન્દરમ ની કવિતાઓ માં જોવા મળતો પ્રકૃતિ પ્રેમ.

P.T.O.

પ્રશ્ન ૪ (અ) ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈ પણ એક) (૦૮)

- ૧ કમાલ અને ધમાલ ની ચતુરાઈ
- ૨ અંતરાય વાર્તા ની સમીક્ષા કરો.

(બ) ટૂંકનોંધ લખો.(કોઈ પણ એક) (૦૮)

- ૧ સાનિઘ્ય તારે કાવ્ય નો ધ્વનિ સપષ્ટ કરો.
- ૨ વિરાટ ની પગલી કાવ્ય માં કોના વિરાટ દર્શન થયેલા છે? સમજાવો

પ્રશ્ન ૫ (અ) પૂર્વાપર સંબંધ લખો. (એક ગદ્ય એક પદ્ય) (૦૮)

- ૧ જે માણસ મને મુસાફરી નું ભાડું પણ નથી આપતો એની પાસે શું માંગવાનું?
- ૨ છેલ્લો દિવસ સાચવવા જેવો છે.
- ૩ કૈયમ અરે પાછું બધું છોડતી?
- ૪ સુહાગ તારો મૃદુ સૌમ્ય નીતરે.

પ્રશ્ન ૫ (બ) પત્રલેખન (૦૮)

આપણા જીવન માં વૃક્ષો નું મહત્વની સમજ આપતો એક પત્ર તમારા મિત્ર ને લખો.

અથવા

અહેવાલ લેખન

'રક્તદાન શિબિર' વિશે આશરે એકસો શબ્દોમાં અહેવાલ લખો

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P656

[Total No. of Pages : 2

[5415]-1022

F.Y. B.Com.

SINDHI

Annual

(2013 Pattern)

समय : 3 घंटे]

[पूर्णांक : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

सुवाल 1) हेठियनि सुवालनि मां किनि बि डहनि सुवालनि जा जवाबु लिखों :-

[20]

- i) गोवर्धन शर्मा किथे नौकरी कंदो हो?
- ii) नरेश पारीअ खे संत्याणी छो चयो?
- iii) मारुई कहडे गोढ़ जी हुई?
- iv) ईश्वरी जोतवाणीअ जी रिक्शा विच घली में छो बिहजी वेई?
- v) शेवकराम ऐ मिरचूमल पाण में केरु हुया?
- vi) निशा कींअ गुजर करे वेई?
- vii) ईश्वरी जोतवाणीअ खें अंत में मेहि में छा डिसण आयो?
- viii) दिप्ती प्रितीअ खे छा ते समझायो?
- ix) आरती बस स्टैंड ते छा कंदी हुई?
- x) लैखीका खे रोज पंद करण वक्त छा महसूस थींदो हो?

P.T.O.

सुवाल 2) हेठियनि मां किनि बि बिनि सुवालनि जा जवाबु लिखो :- [20]

- i) “मुक्ती किथे मिलंदी” हिनि कविता में रविंद्रनाथ कहिड़ी सिरव्या डिनी आहे?
- ii) किशिनचंद बेवस पहिंजी कविता ‘रुबाईयूं’ में छा समझायो आहे?
- iii) ‘मख ऐ मधुमखी’ बैत में खाजी मख ऐ माखी वारी मख में कहिडो फर्क समझायल आहे?
- iv) शाह साहब “बंदगी” बैत में कहिड़ी समझाणी डिनी आहे?

सुवाल 3) हेठियनि मां किनि बि बिनि सुवालनि जा जवाबु लिखो :- [30]

- i) महान्त जे किरदार ते रोशनी विडो?
- ii) निशा जी किरदार निगारी करियो?
- iii) आरती जे बारे में थोडे में बुधायों?
- iv) प्रितिअ जो पहिंजी माउ सा रिश्तो किअं ठहियो?

सुवाल 4) हेठियनि मां कंहिं बि हिक विषय ते मज़मून लिखो :- [10]

- i) पहाड़ी शहर जी सैर
- ii) पुराणें नोट जी आत्मकथा
- iii) नारी हिक वडी शक्ति - ‘समझायो’

[5415]-1023
F.Y. B.Com.
URDU
(2013 Pattern) (General Paper - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Attempt all questions.
- 2) Figures to the left indicate full marks.

- تمام سوالات لازمی ہیں۔
- سوال نمبر ۱۔ ڈاکٹر محمد اقبال کی حیات و شخصیت اور فن کا مختصر جائزہ پیش کیجئے۔
(15)
- یا
بانگ درا کی نظموں کی فنی خوبیاں بیان کیجئے۔
- سوال نمبر ۲۔ اردو میں مزاح نگاری کا تنقیدی جائزہ تحریر کیجئے۔
(14)
- سوال نمبر ۳۔ مجتبیٰ حسین کے اسلوب پر سیر حاصل بحث کیجئے۔
(15)
- یا
مجتبیٰ حسین کی شخصیت کے نمایاں پہلوؤں پر روشنی ڈالئے۔
- سوال نمبر ۴۔ (الف) مندرجہ ذیل سے کسی ایک مضمون کا اجمالی خاکہ پیش کیجئے۔
(10)
- ۱۔ قصہ داروہ کے درد کا
۲۔ یونسکو کی چھتری
۳۔ صائب باجوہ روم میں ہیں
- (ب) پہلی آفسر کے نام غرضیہ لکھئے کہ شہر میں جا بجا گندگی کو روکنے کا اقدام کریئے۔
(10)

(16)

سوال نمبر 5 - نیچے دیئے گئے اشعار میں سے آٹھ اشعار کی تشریح کو الہامی طور پر لکھیے۔

- 1- جفا و عشق میں ہوتی ہے وہ جفا ہی نہیں ستم نہ ہو تو محبت میں کچھ مزا ہی نہیں
- 2- آزاد مجھ کو کر دے او قید کرنے والے میں بے زبیاں ہوں قیدی کو صورت کر دیا لے
- 3- آزاد فکر ہے ہوں عشرت میں دن گزاروں دنیا کے غم کا دل سے کاٹنا نکل گیا ہو
- 4- سس چمن میں میں سراپا سوز و ساز آرزو اور تیری زندگی گانی ہے بے گداز آرزو
- 5- آتی ہے ندی فراز کو وہ سے گاتی ہوئی کو شرو و نسیم کی موجوں کو شرمائی ہوئی
- 6- مدوں بیٹھا تیرے ننگامہ عشرت میں میں روشنی کی جستجو کرتا رہا طلعت میں میں
- 7- ہیں لوگ وہی جہاں میں اچھے آتے ہیں جو کام دوسروں کے
- 8- ہوئی اس سے تیرے غم کے کی آباوی شیری غلامی کے صدقے ہزار آزادی
- 9- آتی نہیں صدائیں اس کے مرے قفس میں ہوئی مری رہائی کے کاش میرے بس میں
- 10- راز سہمی کو تو سمجھتی ہے اور آنکھوں سے دیکھتا ہوں میں

[5415]-1024
F.Y. B.Com.
PERSIAN
Adbiyat-e-Farsi
(2013 Pattern) (General Paper - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q: 1) Define and illustrate any FIVE of the following
10
(1) استعاره (2) مبالغه (3) تشبیه (4) تجنیس تام (5) تخیل عارفانه
(6) حسن تعلیل (7) تجنیس زائد (8) تجنیس ناقص

Q: 2) Define any TWO of the following
10
(1) غزل (2) نظم (3) رباعی (4) مثنوی

Q: 3) (A) Reproduce in simple language any ONE of
the following
10

1- نیاید علم ۲ - حکم خدا ۳ - حوت و جوامع نزدی بمصلحتی

(B) write on any TWO of the following.

- (1) Literary works of Iqbal. 12
- (2) Life sketch of Parveen Etesami.
- (3) poetic art of Hafiz
- (4) style of Iraj Mirza.

Q: 4) Translate and Explain any TEN couplets
of the following
20
1- ششیم که خندار یک روز را
بگرد از بلندی به پستی نگاه

- (۴) من بندہ عام رضائے لوگیا است
 (۵) ۱۷ دل زمانہ رسم احساں مطلب
 (۶) ملکائے درے کہ در کشائیندہ لوتی
 (۷) مجال بہم نشیں درین اثر کرد
 (۸) بیدار شود لا کہ جہاں جائے فواج نیت
 (۹) آئینہ سکندر جام جم است بیگر
 (۱۰) نشان مہر و وفانیت در تقسیم گل
 (۱۱) اسپ تازی شدہ مجروح نیزیر پالان
 (۱۲) شردہ صبح درین تیرہ شبالم دادند
- تاریک دلم الفرفصائے لوتگیا است
 وز گردشِ دوران سرو سامان مطلب
 بنائے رہے کہ رہ نمایندہ لوتی
 وگرنہ من بہم خاکم کہ ہستم
 امین درین خرابہ نشستن صواب نیت
 تا بر لوتِ عرضہ دارد احوالِ ملک دارا
 نیال بلبل مسکین کہ جای فریا است
 طوق زریں بہم در گردنِ خرمی بہم
 شمع کشتند وز خورشید نشانم دادند

Q: 5) (A) Translate into English Urdu or Marathi
 any Two of the following

10

۱) پادشاہی باغلام عجمی در کشتی نشست و غلام دیگر دریا را بندیدہ بود و محنت کشتی
 نیاز حودہ - گریہ و زاری در بنیاد - ولرزہ بر اندامش افتاد - ملک را عیش ازو
 منقض بود کہ طبع نازک تحمل احوال این صورت نہ بندو چارہ نداشتند -
 حکمیہ در آن کشتی بود - ملک را گفت اگر فرمان دہی من اورا بطریق
 خاصش گردانم -

۲) شاہ فرخود تا بانگ برزند کہ کسی را حق آن نیت کہ از لبتک آبلش
 آب فریاری کند - ہمیکہ شب فرار سید سوار شد و چون باد بسوی خانہ
 لبتک راند و بر در فرود آمد و حلقہ برزد و گفت - از سپاہیان ایران دور
 ماندہ ام و اکنون بدین خانہ رو آورده ام اگر اجازہ بدہی تا در این خانہ
 شب را بسر آورم بہ جوالمزدیت گواہی می دہم -

۳) روزے عوش با عوفک گفت - تو زیر آب قرار دادی، اگر فریاد کنم
 از شورِ عوفکان دیگر بگوش لوتی رسد چارہ آن چیست؟ عوفک گفت،
 این کار بہر دل دانائے لوتی حوالہ است - عوش گفت چہاں بخاطر آوردم
 کہ رشتہ دراز پیدا کنم -

(B) Translate the following Unseen passage in your own simple persian.

A family without an educated mother is in most cases, a poorer family than one in which everyone is educated and can earn a living. a family of the former kind may suffer in other ways to become the mother is unable to help the children in their education and training for life.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P659

[Total No. of Pages : 4

[5415]-1025
F.Y. B.Com.
FRENCH
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 60

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Use of dictionary is not allowed.

Q.1. Complétez un dialogue

(10)

A. Mme Dufour va chez un chocolatier. Elle veut acheter un assortiment de chocolats. Elle parle au chocolatier.

Mme Dufour : _____ .
Le chocolatier : Lesquels voulez-vous ?
Mme Dufour : _____ .
Le chocolatier : Bien sûr. Ce sont les chocolats au lait classiques et là, ce sont des chocolats noirs moins sucrés.
Mme Dufour : _____ .
Le chocolatier : Ce sont des chocolats aux épices.
Mme Dufour : _____ .
Le chocolatier : Ici, ce sont les chocolats au thé vert. Vous voulez goûter ?
Mme Dufour : _____ .
Le chocolatier : Alors, lesquels voulez-vous ?
Mme Dufour : Donnez-moi _____ .

OU

B. Isabelle Pinet va au restaurant 'Gastronome' avec un collègue. Ils demandent deux couverts. Ils commandent la salade 'César' comme entrée et le poulet rôti comme plat principal. Comme dessert, ils prennent une salade de fruits frais. Avec le repas, ils prennent du vin de Bourgogne et une bouteille d'eau minérale.

Isabelle : Bonjour monsieur. J'ai une réservation.

P.T.O.

Le réceptionniste : _____ .
 Isabelle : Au nom d'Isabelle Pinet.
 Le réceptionniste : _____ ?
 Isabelle : Oui, merci... Vous avez la carte, s'il vous plaît ?
 Le réceptionniste : _____ ?
 Isabelle : Oui. Nous allons prendre la salade 'Césaire' à poulet mariné.
 Le réceptionniste : _____ .
 Isabelle : Du poulet rôti avec du riz à l'espagnol.
 Le réceptionniste : _____ .
 Isabelle : De la salade de fruits frais. Et comme boisson, deux verres de Bourgogne et une bouteille d'eau minérale, s'il vous plaît.

Q.3. Grammaire et vocabulaire

A. Mettez au pluriel : (2)

1. Il est plus élégant.
2. Je viens avec une proposition.

B. Soulignez l'objet direct : (4)

1. Je voudrais les précisions.
2. Vous offrez la bouteille à votre hôte.
3. J'ai commandé ces bottes sur Lazando.
4. Le matin, j'ai les réunions.

C. Complétez avec des prépositions (2)

1. Je m'habille _____ aller au travail.
2. Lucie va _____ Nantes pour une conférence.

E. Choisissez la bonne réponse : (2)

1. C'est toujours le salaire net/brut qui est indiqué sur les offres d'emploi.
2. Le boulanger travaille à la boulangerie/boucherie.

F. Dites vrai ou faux : (3)

1. En France, la durée légale du travail est de 35 heures.
2. En France, quand on est invité au dîner chez des amis, on prépare le repas.
3. En France, au restaurant on ne paye pas le pain et le couvert.

G. Complétez avec des mots donnés : (entreprise, en, de la, travail) (4)

_____ Francé, le style de vêtements portés au _____ dépend du secteur d'activité, _____ fonction ou du statut des personnes et de la culture d'_____ .

H. Mettez les verbes entre parenthèses au temps indiqué : (4)

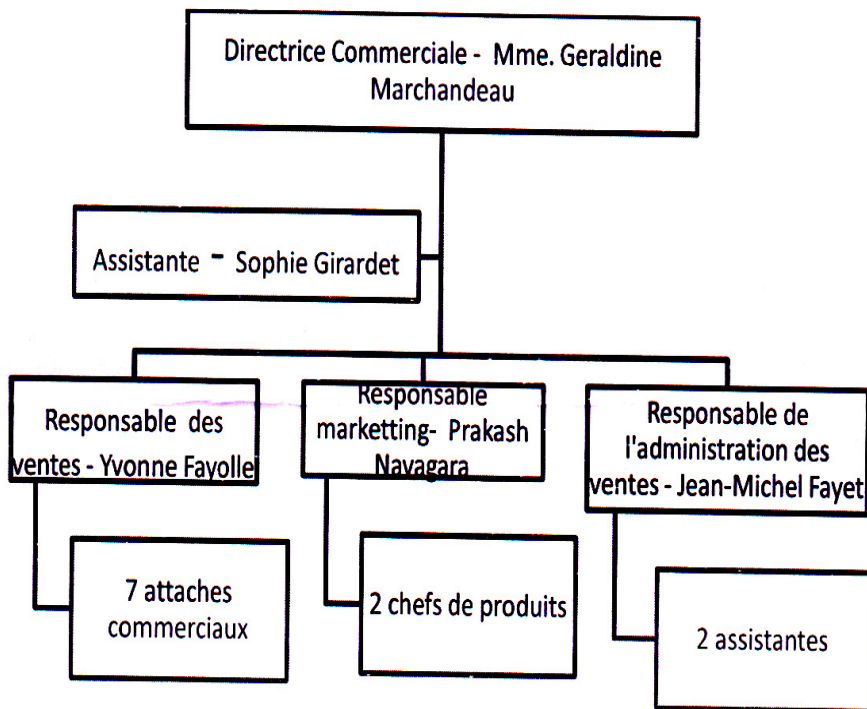
1. Diane (prendre – passé composé) l'avion le 16 décembre.
2. Le directeur général (gerer - présent) l'ensemble des activités de l'entreprise.
- 3 La directrice (finir - futur) son travail.
4. Le réceptionniste (faire – futur proche) les réservations.

K. Reliez les deux colonnes (4)

A	B.
1. Une compagnie	a) Le boucher.
2. PME	b) Titre de voyage.
3. Une boucherie	c) Petites et moyennes entreprises.
4. Le billet	d) aérienne.

Q.4. A. Écrivez en forme de paragraphe (5)

Voici l'organigramme de l'entreprise GESTALT.

éc

OU

B. Décrivez le processus de fabrication des boîtes de conserves de petits pois. Utilisez les mots suivants: remplir, fermer, stériliser, refroidir, envoyer, des cartons, des distributeurs. Pour cela utilisez les mots connecteurs – d’abord, puis, après, avec, dans...

Q.5. A. Traduisez en anglais:

(5)

Les salariés français sont priés de respecter les horaires de travail et les dates de congés payés que la direction fixe. Il est interdit de modifier ces horaires et ces dates sans accord de la Direction.

En cas d’absence, le salarié doit informer son responsable hiérarchique. Un certificat médical est obligatoire en cas de maladie ou d’accident.

B. Traduisez en français: (5 au choix)

(10)

1. The personnel must respect the security instructions.
2. First, one mixes the vegetable oil.
3. She is a very professional.
4. My mother ordered shoes on this site.
5. These chocolates are made of green tea.
6. Do you want something else?

Q. 6. Compréhension

Les espadrilles sont des chaussures d’origine basque, une région au sud-ouest de la France. Nées en 1890, ces chaussures sont aujourd’hui de nouveau à la mode parce que deux amis, Mathieu Labat et Julien Maisonnave, âgés de 36 et 37 ans, ont eu l’idée de créer des modèles modernes.

A. Dites vrai ou faux :

(4)

1. Les espadrilles ont d’origine basque.
2. La région basque se trouve au sud-est de la France.
3. Les espadrilles sont des chaussures.
4. Deux amis ont eu l’idée de créer des modèles modernes.

B. Donnez le contraire : nouveau, sud

(1)

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P660

[Total No. of Pages : 7

[5415]-1026
F.Y. B.Com.
GERMAN (Basic)
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *10 Marks are for Reading Comprehension and 10 marks for oral Exam.*

Frage I. Beantworten Sie die folgenden Fragen! (Nur 05)

[10]

1. Was machen Sie in Ihrer Freizeit?
2. Wie haben Sie Diwali gefeiert?
3. Was essen Sie zum Frühstück?
4. Wie oft gehen Sie einkaufen? Wohin?
5. Es ist sehr warm. Was möchten Sie essen und trinken?
6. Was darf man im Unterricht nicht machen?
7. Warum lernen Sie Deutsch?
8. Wie lange lernen Sie jeden Tag?

Frage II. Übersetzen Sie!

[10]

(A) Übersetzen Sie ins Englische!

(03)

Jochen Pensler, 21, studiert in Leipzig Biologie. Sein Zimmer ist ein Zoo. Zurzeit hat er 6 Schlangen, 26 Spinnen, 14 Mäuse und 1 Krokodil. Aber er hat kein Telefon und kein Radio. Einen Fernseher hat er auch nicht. „Ich höre keine Musik und ich brauche keine Unterhaltung.“

(B) Übersetzen Sie ins Englische!

(03)

Viele Schulen in Deutschland haben eine Deutschlandperspektive. Sie haben Partnerschulen und sie planen internationale Internetprojekte und Programme mit anderen Schulen in Europa. In Deutschland lernen alle Schüler und Schülerinnen eine oder andere Fremdsprachen in der Schule.

(C) Übersetzen Sie ins Deutsche! (Nur 2)

(04)

1. How can I help you?
2. Last week I was very ill.
3. The cat is sitting under the bed.
4. Kids, get up early tomorrow.

Frage III. Lesen Sie den folgenden Text und beantworten Sie die folgenden Frage!

[08]

Eltern kochen in der Schule

Besonders gern gehen die Schülerinnen und Schüler der Schillerschule in Bad Homburg dienstags, mittwochs und donnerstags zur Schule. Da kochen ihre Mütter und Väter in der Schulküche ein tolles Mittagessen. Es gibt Fleisch oder Fisch, Kartoffeln oder Nudeln, Gemüse, Salate und zum Schluss Eis, Kuchen oder Quark und Obst. Alles sehr gesund! Das Essen kostet 2,50 Euro.

Wenn die Schüler nicht richtig Mittag essen wollen, können sie in die Cafeteria oder zum Schulkiosk gehen. Das organisieren auch die Eltern.

Die Cafeteria ist montags bis freitags geöffnet und bietet für 1,2 – 1,60 Euro Brötchen mit Käse oder Wurst, Salat und Suppe an. Am Kiosk kann man immer Joghurt, Obst, frische Brötchen, Milchgetränke und Tee kaufen. Alles kostet nur 60 Cent.

Das Geld brauchen die Eltern für die Lebensmittel. Manchmal können sie etwas sparen (save) und neue Sachen für die Küche kaufen. An dem Projekt nehmen 60 Mütter und Väter teil. Sie

P.T.O.

kaufen ein, kochen, verkaufen das Essen und machen auch alles sauber. Sie nehmen kein Geld für ihre Arbeit. Sie machen alles kostenlos. Deshalb ist das Essen auch so billig.

A) Beantworten Sie die Fragen! (04)

1. Was machen die Eltern in der Schule? und Wann?
2. Was kann man am Schulkiosk bekommen?

B) Richtig oder Falsch? (03)

1. Die Eltern kochen zu Hause und kommen in die Schule.
2. Die Schule hat auch eine Küche.
3. Die Cafeteria ist am Wochenende geschlossen.

C) Suchen Sie zwei Präpositionen aus dem Text (01)

Frage IV. Grammatik und Wortschatz. [20]

(A) Ergänzen Sie die Personalpronomen! (Nur 3) (03)

1. Ich kann meinen Schlüssel nicht finden. Ich suche _____.
2. Habt _____ die Hausaufgaben gemacht, Kinder?
3. Das Kind ist im Garten. _____ spielt da Fußball.
4. Besucht du _____ morgen? Ich habe morgen Zeit.

(B) Ergänzen Sie die Possessivpronomen! (Nur 3) (03)

1. Das Mädchen hat _____ Heft zu Hause vergessen.
2. Das ist _____ Vater. Ich liebe ihn sehr.
3. Habt ihr _____ Kleider eingepackt?
4. Ist das _____ Auto, Stefan?
5. Herr Winkel wohnt in Berlin. Aber _____ Frau wohnt in München.

(C) Ergänzen Sie die richtigen bestimmten/unbestimmten Artikel! (Nur 3) (03)

1. Hast du _____ Schlafsack?
2. Wie findet ihr _____ Schuhe dort?
3. Ich brauche _____ Schrank für meine Kleider.
4. _____ Junge ist krank. Er soll im Bett bleiben.
5. Wir möchten _____ Film sehen.

(D) Schreiben Sie das richtige Modalverb! (Nur 3) (03)

1. _____ ihr gut malen?
2. Wir _____ Fastfood.
3. Hier _____ man nicht parken.
4. Die Studenten _____ eine Pause machen.
5. Es ist sehr warm. Man _____ viel Wasser trinken.
6. Ich _____ Pilot werden.

(E) Ergänzen Sie die richtige Präposition! (Nur 3) (03)

1. Das Bild hängt _____ der Wand.
2. Frau Stern stellt die Flaschen _____ den Kühlschrank.
3. Wo bist du? –Ich bin _____ der Kosmetikerin.
4. Ich habe Kopfschmerzen. Ich gehe _____ dem Arzt.

(F) Schreiben Sie die folgenden Sätze im Perfekt! (Nur 3) (03)

1. Er packt schnell die Geschenke aus.
2. Karin besucht immer sonntags ihren Freund.
3. Am Sonntag rufe ich meinen besten Freund an .

4. Wann fliegst du nach London?
5. Der Mann repariert sein Auto in der Garage.

(G) Bilden Sie Fragen! (Nur 2) (02)

1. Ich suche einen Rock.
2. Ich treffe morgen meine Cousins.
3. Der Unterricht dauert zwei Stunden.

Frage V. Wortschatz! [06]

(A) Schreiben Sie die Gegenteile! (02)

1. links \neq _____
2. billig \neq _____

(B) Was passt nicht? (04)

1. Sohn – Tochter – Onkel – Frauen
2. Koffer: groß – freundlich – alt – kaputt
3. zeichnen: Blumen – Menschen – Katze – Englisch
4. betreten: einen Rasen – den Abend – ein Museum – ein Restaurant

Frage VI Schreiben Sie eine Ansichtskarte und einen Zettel/ eine SMS! [06]

1. Sie sind auf einer Österreichreise. Schreiben Sie eine Ansichtskarte an Ihren Freund/ Ihre Freundin! Ihr Freund/Ihre Freundin wohnt in Indien. (04)
2. Schreiben Sie einen Zettel **ODER** eine SMS für Nicole. Sie müssen nach Hamburg fliegen. Sie kommen am Mittwoch wieder zurück. Nicole soll Sie anrufen. (02)

Total No. of Questions : 6]

P660

[5415]-1026
F.Y. B.Com.
GERMAN (Advanced)
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *Use of a dictionary is not allowed.*
- 2) *10 marks are for oral examination and 10 marks for listening comprehension.*

Frage 1. Übersetzen Sie	[12]
(A) Übersetzen Sie den folgenden Text ins Englische!	(6)

Am 3. Oktober feiert man in Deutschland die Vereinigung mit der DDR. Im Herbst gibt es auch viele regionale Bräuche. In vielen Orten am Rhein feiert man die Weinlese. Überall gibt es die Erntedankfeste. Für viele Touristen ist Deutschland das Land der Volksfeste. Der Wurstmarkt von Bad Dürkheim ist das größte Weinfest der Welt. Jedes Jahr kommen mehr als 60 000 Besucher. Sie essen mehr als 100 Kg Würste! Hier gibt es auch das größte Weinfass der Welt. Natürlich gibt es auch viele Attraktionen wie Karussells und Achterbahnen.

(B) Übersetzen Sie ins Deutsche! (Nur 3)	(6)
---	------------

1. Between East and West there are still many differences.
2. There are more than 1000 breweries in Germany.
3. German children and adults love different types of breads.
4. I want a friend who is kind and loving.
5. To make a career is as important to young women as to young men.

Frage 2. Beantworten Sie die folgenden Fragen! (Nur 4)	[8]
---	------------

1. Nenne zwei deutsche Städte und ihre Besonderheiten!
2. Schreiben Sie über die Eigenschaften von Ihren Freunden? Wie wichtig ist Freundschaft im Leben?
3. Wie feiert man den Sylvesterabend in Deutschland?
4. Wie ist Ihre Beziehung mit Ihren Eltern? Was erlauben sie Ihnen? Was ist Ihnen verboten?
5. Was alles gibt es bei den Christkindlmärkten in Deutschland?
6. Was denken Sie über Migration? Unterstützen Sie diesen Trend?

Frage 3.	Lesen Sie den folgenden Text und beantworten Sie die folgenden Fragen!	[8]
----------	--	-----

Dunkle Winter machen depressiv

Zu wenig Tageslicht und Sonne im Winter kann depressiv machen. In Nordeuropa leiden in der dunklen Jahreszeit bis zu 30 Prozent der Menschen an Depressionen. Deutsche Winter sind auch oft dunkel. Die Tage sind kurz und die Sonne zeigt sich nur selten. Der Winter 2017 war so trüb wie seit 70 Jahren nicht mehr. Bei Vielen löst sich das graue Winter eine Winterdepression aus. Dann fühlen sie sich müde und schlapp. Es kann oft mehrere Monate dauern. 80 Prozent der Betroffenen sind Frauen.

Ein typisches Symptom für Winterdepression oder einen *Winterblues*, ist extreme Müdigkeit. Die Betroffenen sind oft so müde, dass es ihnen schwer fällt, sich für ihre Arbeit und ihren Alltag zu motivieren. Sie sind dann traurig und lustlos und vernachlässigen oft sogar ihre soziale Kontakte. Hinzu kommt oft großer Hunger auf Süßigkeiten oder Kohlenhydrate. Die Menschen dann nehmen zu.

Die Ursache für eine Winterdepression und ihre Folgen ist das fehlende Licht. Wenn es weniger natürliches Licht gibt, sind die Hormone im menschlichen Körper gestört.

Die Lösung dafür ist also das Tageslicht selbst. Man sollte so viel wie möglich draußen spazieren gehen und sich bewegen. Regelmäßiger Sport kann bei Winterdepressionen helfen. Dazu sollte man auf eine gesunde und vor allem vitaminreiche Ernährung achten. Wenn im Frühling dann die Tage wieder länger werden und es wieder mehr Sonnenstunden gibt, ist die depressive Phase hoffentlich vorbei.

auslösen – to trigger; *trüb*- dull; *schlapp* –worn-out; *die Betroffenen*- people affected; *vernachlässigen*- to neglect; *Ursache*- cause

(A) Beantworten Sie die folgenden Fragen zum Text!	(4)
---	------------

- 1 Wie wirkt der Winter auf die Menschen im Nordeuropa ?
- 2 Was soll man gegen Depression tun ?

(B) Richtig oder Falsch?	(3)
---------------------------------	------------

- 1 70% der Nordeuropäer leiden nicht im Winter an Depression.
- 2 Extreme Müdigkeit ist ein Symptom der Depression.
- 3 Mehrere Frauen sind von Depression betroffen.

(C) Suche aus dem Text!	(1)
--------------------------------	------------

Suche zwei Adjektive, die eine negative Bedeutung haben!

Frage 4.	Grammatik	[16]
(A)	Schreiben Sie die Sätze in Passiv! (Nur 4)	(4)

1. Seine Frau muss das Auto abholen.
2. Elena hat heute ihre Nachbarin angerufen.
3. Die Kinder schnitten alle Tomaten.
4. Spricht man darüber gern ?
5. Der Gast macht das Fenster auf.

(B)	Setzen Sie das richtige Verb im Präteritum! (Nur 4)	(4)
------------	--	------------

(dürfen, heiraten, suchen, geben, gehen)

1. Wir _____ zufrieden einer freundlichen Kellnerin 25 Euro Trinkgeld.
2. Am letzten Sonntag _____ das Stadtfest Ganpati zu Ende.
3. Die Kinder _____ nur im Garten laut spielen.
4. Im März _____ unser Bürgermeister seine langjährige Freundin.
5. Die Kleinen _____ die Eier im Garten.

(C)	Verbinden Sie die Sätze! (Nur 4)	(4)
------------	---	------------

(zwar...aber, weil, entweder...oder, obwohl, dass)

1. Du kannst mit dem Zug nach Delhi fahren . Du kannst auch einen Flug nehmen.
2. Es wird heute regnen. Es steht in der Zeitung.
3. Sophie konnte nicht zur Post fahren. Es war zu spät.
4. Das Leben in einem fremden Land hat Vorteile. Es kann manchmal auch sehr einsam sein.
5. Sie macht Diät. Sie ist nur 10 Jahre alt.

(D)	Ergänzen Sie die Relativpronomen! (Nur 4)	(4)
------------	--	------------

1. Das Mädchen, _____ als Sekretärin arbeiten möchte, kommt aus Keniya.
2. Alle Kinder, _____ Eltern Ausländer sind, lernen Deutsch langsamer in den deutschen Schulen.
3. Die Stadt Pune, in _____ Peshwas lebten, ist heute sehr groß geworden.
4. Ist das der Mann, _____ du zum Geburtstag eingeladen hast?
5. Herr Müller war Manager, _____ ich bei der Wohnungssuche geholfen habe, arbeitet bei Volkswagen.

Frage 5.	Wortschatz	[8]
A.	Ergänzen Sie! (Nur 4)	(4)

1. Bundesrepublik Deutschland hat _____ Nachbarländer.
2. In Deutschland feiert man den Nikolaustag am _____.

3. Der _____ bringt den kleinen Kindern Schokoladeneier zu Ostern.
4. _____ sind kleine Leckereien aus Zucker, Gelatin und Fruchtsaft und Haribo ist der größte Hersteller davon.
5. Die Arbeiter, die aus dem Ausland nach Deutschland Ende 50er Jahre kamen, nennt man als _____.

B.	Ordnen Sie zu!	(4)
-----------	-----------------------	------------

A	B
Mecklenburg Vorpommern	im Osten
NordrheinWestfalen	im Südwesten
Sachsen	im Nordwesten
Baden Württemberg	im Westen

Frage 6	Schreiben Sie einen Dialog!	[8]
----------------	------------------------------------	------------

Diskutieren Sie mit Ihrem Freund/ Ihrer Freundin über Vorsätze, die Sie zum Neujahr gemacht haben!

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P661

[Total No. of Pages : 3

[5415]-1027

F.Y. B.Com.

SANSKRIT

अमरभारती

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 60

Instructions to the candidates:

1) All questions are compulsory.

सूचना : सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

2) Figures to the right indicate full marks.

उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q1) Translate into English or Marathi any one from Section 'A' and any one from Section 'B' from the following passages. [12]

पुढीलपैकी 'अ' विभागातील कोणत्याही एकाचे व 'ब' विभागातील कोणत्याही एकाचे इंग्रजीत किंवा मराठीत भाषांतर करा.

SECTION - A (विभाग - अ)

- i) वैखानस - सदृशमेतत्पुरुवंशप्रदीपस्य भवतः ।
जन्म यस्य पुरोर्वशे युक्तरूपमिदं तव ।
पुत्रमेवं गुणोपेतं चक्रवर्तिनमाप्नुहि ॥
इतरौ - (बाहू उद्यम्य) सर्वथा चक्रवर्तिनं पुत्रमाप्नुहि ।
राजा - (सप्रमाणम्) प्रतिगृहीतम् ।
वैखानस - राजन् समिदाहरणाय प्रस्थिता वयम् ।
- ii) तदा कश्चित् स्तुतिपाठकः समागत्य,
यावद्वीचीतरङ्गान् वहति सुरनदी जाह्नवी पुण्यतोया
यावश्चाकाशमार्गे तपति हि भुवनं भास्करो लोकपालः ।
यावद्वज्रेन्द्रनीलस्फटिकमणिशीला विद्यते मेरुशृङ्गे
तावत्पुत्रैश्च पौत्रैः स्वजन परिवृतो भुङ्क्व राज्यं नृपाल ॥
इत्याशिजमुक्त्वा राजानं स्तौति ।

P.T.O.

SECTION - B (विभाग - ब)

- i) गोमातरं भूतदेवतां त्वां त्रायस्व सेवस्व भजस्व भक्त्या ।
पूर्णावतारे स्वयमीश्वरेण स्वकर्मणाऽऽदिष्ट इवैष धर्मः ॥
- ii) यद् द्रौपदीमेकवस्त्रां सभाया -
मानाययेस्त्वं श्व सुयोधनश्च ।
दुःशासनः शकुनिः सौबलश्च
न ते कर्ण प्रत्यभात्तत्र धर्मः ॥

Q2) Explain with reference to context any one from Section 'A' and any one from Section 'B'. [12]

‘अ’ विभागातील कोणत्याही एकाचे व ‘ब’ विभागातील कोणत्याही एकाचे ससंदर्भ स्पष्टीकरण करा.

SECTION - A (विभाग - अ)

- i) शरणागते न्यस्तशस्त्रे याचमाने तथार्जुन ।
- ii) क्रियासिद्धिः सत्त्वे भवति महतां नोपकरणे ।

SECTION - B (विभाग - ब)

- i) सार्वजनिकसम्पत्तेः सुरक्षणं हिंसायाः प्रत्याख्यानं च ।
- ii) साम्प्रतं गणपत्युत्सवो वादातीतः ।

Q3) Write the ‘मन्दविसर्पिणीकथा’ in your own words. [12]

‘मन्दविसर्पिणीकथा’ तुमच्या शब्दात लिहा.

OR/किंवा

Write the summary of ‘गाणनिक्याधिकारः’

‘गाणनिक्याधिकारः’ या पाठाचा सारांश लिहा.

Q4) Write the summary of 'जिजाकृतः हितप्रबोधः' [12]

'जिजाकृतः हितप्रबोधः' पाठाचा सारांश लिहा.

OR/किंवा

Write about the author of याज्ञवल्क्यस्मृतिः and his life.

'याज्ञवल्क्यस्मृतिः' चा कर्ता व त्याचे जीवन याविषयी माहिती लिहा.

Q5) Write short notes of the following (any two) [12]

खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर थोडक्यात टीपा लिहा.

i) औत्पत्तिक in गाणनिक्याधिकारः

गाणनिक्याधिकारातील औत्पत्तिक

ii) महाभारतम्

iii) अन्तरालापः in वाकोवाक्यम्

वाकोवाक्यम् मधील अन्तरालापः

iv) Character sketch of राजाविक्रम

राजा विक्रमाची व्यक्तिरेखा

[5415]-1028

F.Y. B.Com.

ARABIC - Gen. - I

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Translate into English or Urdu or Marathi any two of the following Passages : [16]

(الف) — في السَّمَاءِ سَكَابٌ كَثِيرٌ وَقَدْ تَرَادَ شَيْئًا
فَشَيْئًا - حَتَّى صَارَ الْآنَ أَسْوَدَ جَدًّا - وَحَجَبَ
الشَّمْسَ - اسْمَعْ هَذَا صَوْتِ الرَّعْدِ، وَلَا بُدَّ
أَنْ يَأْتِيَ بَعْدَهُ الْمَطَرُ حَالًا - النُّظْرُ الْبَرَقَ يَلْمَعُ
فِي السَّمَاءِ وَيُنَوِّرُ الْأَرْضَ - هَذِهِ قَطْرَةٌ مَطَرٍ عَلَى
يَدِي - تَعَالَ لَقِفْ فِي هَذَا الْبَابِ لِنَسْرِي
الْمَطَرُ يَنْزِلُ عَلَى الْأَرْضِ وَحَسْبُ عَلَى بَعْدِ
يَجْرِي النَّاسُ إِلَى هُنَا وَإِلَى هُنَاكَ وَقَدْ نَشَرُوا
الظُّلُلَ، خَوْفًا مِنَ الْبَلَلِ - وَالْمَاءُ يَنْزِلُ مِنَ
السَّمَاءِ، الْمَطَرُ الْقَطْرُ الْآنَ فَهَيَّا بِنَا إِلَى الْبَيْتِ

(ب) — اشْتَرَيْ لِي أَبِي سَاعَةً مِنْ يَوْمَيْنِ
فَأَخَذْتُهَا فِي يَدِي وَوَضَعْتُهَا فِي جَيْبِي خَوْفًا عَلَيْهَا -
وَقَدْ فَتَحْتُهَا إِلَى أَمَا مِي مِنْ كُلِّ جِهَةٍ لِأَرَاهَا،

وَمَا كُنْتُمْ رَأَيْتُمْ دَاخِلَهَا مِنْ قَبْلُ - وَهِيَ مَوْضُوعَةٌ
 فِي ظَرْفٍ مِنْ الْفِضَّةِ أَبْيَضٌ - وَعَلَى وَجْهِهَا نِطَاطٌ
 مِنَ الزُّجَاجِ - لِيُظْهَرَ تَحْتَهُ السِّينَاءُ مُتَّسِمًا إِلَى
 اثْنَتَيْ عَشْرَةَ سَاعَةً وَسِتِّينَ رَقِيقَةً وَفِيهِ
 عَقْرٌ بَابٌ يَدُورَانِ، وَاحِدٌ كَبِيرٌ لِلدَّ قَالِقٌ
 وَالثَّانِي صَخِيءٌ لِلسَّاعَاتِ وَفِي جَنْبِهَا مِسْمَارٌ
 نَدْوٌ مَرَّةً لِمَلَّتْهَا وَنَدْوٌ مَرَّةً أَيْضًا لِيُظْهِرَهَا

(ج) - وَفِي السَّمَاءِ سَحَابٌ كَثِيرٌ، وَقَدْ نَزَادَ
 شَيْئًا فَشَيْئًا حَتَّى صَارَ الْآنَ أَسْوَدَ جَدًّا وَحَجَبَ
 الشَّمْسَ - اسْمَعُ هَذَا صَوْتَ الرَّعْدِ وَالْأَبْدُ
 أَنْ يَأْتِيَ بَعْدَهُ الْمَطَرُ حَالًا - النَّظَرُ الْبَرَقُ
 يَلْمَعُ فِي السَّمَاءِ وَيُنَوِّرُ الْأَرْضَ - هَذِهِ قَطْرَةٌ
 مَطْرٍ عَلَى يَدِي - تَعَالِ لَقِفْ فِي هَذَا الْبَابِ
 لِنَسْرِ الْمَطَرِ يَنْزِلُ عَلَى الْأَرْضِ وَحُنٌّ عَلَى
 لُجْدٍ - يَجْرِي النَّاسُ إِلَى هُنَا وَإِلَى هُنَاكَ وَقَدْ
 لَنَسْرٍ وَالظُّلُلُ خَوْفًا مِنَ الْبَلَلِ وَالْمَاءُ يَنْزِلُ
 مِنَ الْمَرَايِبِ - الْمَطَرُ الْقَطْعُ الْآنَ -

- ① الْحَبْسُ لَيْسَ مَدُّ هَبِي —
وَلَيْسَ فِيهِ طَرَجِي —
- ② فَلَسْتُ أَرَاهِي قَفْصًا —
وَإِنْ يَكُنْ مِنْ ذَهَبٍ —
- ③ غَابَاتُ رَبِّي غَايِبَتِي —
وَالْعَيْشُ فِيهَا مَطْلَبِي —
- ④ قَدْ طَابَ فِيهَا مَطْحَمِي —
وَمَرَّاقُ فِيهَا مَشْرِجِي —
- ⑤ أَذْهَبُ فِيهَا أُسْتَقِي —
مِنْ مَاءِ نَبْحِ أَعْدَابِي —
- ⑥ أَصْدَحُ فِيهَا مَطْلَمًا —
فَالْحَبْسُ لَيْسَ مَدُّ هَبِي —
- ⑦ هَيَّا بِنَاخِوِ الْجَمَلِ —
فَهُوَ الْحَيَاةُ هُوَ الْأَمَلِ —

Q3) A) Translate into English and four of the following sentences :

[8]

- ① وَالِدِي عَامِلٌ فِي عَرْدِ قَتَلِهِ -
- ② ذَلِكَ الْمُدَّرِ مَسْ مَشْخُولٌ -
- ③ هُوَ ذَاهِبٌ إِلَى الصِّدِّيقِ -
- ④ مَكْتَبُهُ بَعِيدٌ مِنْ بَيْتِهِ -
- ⑤ لَوْ أَنَّ سَيَّامَتَهُ جَمِيلٌ -
- ⑥ هَذِهِ الْمَدْرَسَةُ جَيِّدَةٌ -
- ⑦ الْبِنْتُ الصَّغِيرَةُ لَا عِبَةَ -

B) Translate into Arabic and four of the following sentences :

[8]

- i) The boy is bright.
- ii) He took him to the school.
- iii) She is busy in her office.
- iv) On the Window there is a curtain.
- v) This School is new and good.
- vi) The new teacher is a tall man.
- vii) Is your school closed.

Q4) Explain with examples any Two of the following Topics :

[16]

- ① حُرُوفُ الْهَجَاءِ — ② الْأَعْرَابُ —
- ③ أَسْمَاءُ الْأَشْيَاءِ — ④ الضَّمَامَاتُ —

Q5) A) Summarise any Two of the following Lessons :-

[8]

- ① التَّاعِيَّةُ وَالذِّئْبُ —
- ② الْأَسَدُ وَالضَّبَابُ —
- ③ أَطْلَاقُ الطُّيُورِ —
- ④ هَيْدُ السَّمَلِيِّ —

B) Write in Arabic any one of the following :-

[4]

- ① الشُّهُورُ الْمِيْلَادِيَّةُ —
- ② الشُّهُورُ الْهَجْرِيَّةُ —

C) Write a letter in Arabic to the Bank Manager.

[4]

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P663

[Total No. of Pages : 4

[5415]-1029

F.Y. B.Com.

**FOUNDATION COURSE (Restructuring)
(2013 Pattern)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) What are the causes of rapid growth of population in India? Suggest measures to control the increasing population. **[16]**

Q2) What is Economic Inequality? What are the causes of Economic Inequality in India? **[16]**

OR

What is Culture? State and explain the characteristics of Indian Culture. **[16]**

Q3) a) What is the importance of Religion in Indian Society. **[8]**

b) What is the importance of Agriculture in Indian Economy? **[8]**

OR

a) What is the role of Planning Commission? **[8]**

b) What is the importance of Time management? **[8]**

Q4) Explain the concept of Liberty, Equality and Fraternity. **[16]**

P.T.O.

Q5) Write note on any Two of the following.

[16]

- a) Importance of Goal Setting.
- b) Concept of Rule of Law.
- c) Process of Decision Making.
- d) Religious values.

Total No. of Questions : 5]

P663

[5415]-1029

F.Y. B.Com.

पायाभूत अभ्यासक्रम (पुनर्रचित)

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) प्रश्नांच्या उजव्या बाजूला त्या - त्या प्रश्नांचे गुण दर्शविले आहेत.
3) संदर्भासाठी इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) भारतातील लोकसंख्या वाढीची कारणे कोणती? वाढत्या लोकसंखेवर नियंत्रण ठेवण्यासाठी उपाय सूचवा. [16]

प्रश्न 2) आर्थिक विषमता म्हणजे काय? भारतातील आर्थिक विषमतेची कारणे कोणती? [16]

किंवा

संस्कृती म्हणजे काय? भारतीय संस्कृतीची वैशिष्ट्ये सांगून स्पष्ट करा. [16]

प्रश्न 3) अ) भारतीय समाजात धर्माचे महत्व काय आहे? [8]

ब) भारतीय अर्थव्यवस्थेत शेतीचे महत्व काय आहे? [8]

किंवा

अ) नियोजन आयोगाची भूमिका काय आहे? [8]

ब) वेळेच्या व्यवस्थापनाचे महत्व काय आहे? [8]

प्रश्न 4) स्वतंत्रता, समता व बंधूता या संकल्पना स्पष्ट करा. [16]

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर टिपा लिहा.

[16]

- अ) ध्येयनिश्चितीचे महत्व.
- ब) कायद्याचे अधिराज्य
- क) निर्णय प्रक्रिया
- ड) धार्मिक मुल्ये

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P664

[Total No. of Pages : 2

[5415]-1030
F.Y. B.Com. (Vocational)
COMPUTER APPLICATION COURSE - I
(2013 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates:

- 1) Draw a neat - labeled diagram wherever necessary.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer the following : (Any Five)

[10]

- a) Computer
- b) Octal
- c) Unicode
- d) Multimedia
- e) RAM
- f) Taskbar
- g) DTP

Q2) Answer the following : (Any Two)

[10]

- a) Explain following devices.
 - i) DVD
 - ii) Magnetic tape
- b) What is operating system?
- c) Write steps to use search engine effectively.

Q3) Solve the following :

[15]

- a) Convert from Decimal to Binary
 $(55)_{10} = ()_2$
- b) Convert from Binary to Hexadecimal
 $(110111)_2 = ()_{16}$

P.T.O.

- c) Convert from Binary to Octal
 $(111000111)_2 = ()_8$
- d) Binary Addition
 $111000 + 101010 = ?$
- e) Convert from Binary to Decimal
 $(1100010)_2 = ()_{10}$

Q4) Answer the following :

[5]

Explain steps to use Mail merge in Ms-Word.

OR

What is LAN, WAN and MAN?

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P665

[Total No. of Pages : 1

[5415]-1031

F.Y. B.Com. (Vocational)

ADVERTISING, SALES PROMOTION & SALES MANAGEMENT

Marketing Communication (Paper - I)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Explain the role and significance of communication in marketing. **[12]**

OR

Distinguish between oral and written form of communication.

Q2) What is Public Relations? Discuss the tools used in Public relations. **[12]**

OR

What is Event Management? Discuss the types of events.

Q3) Write Short Notes (Any Two) **[16]**

- a) Sales Promotion.
- b) You Attitude
- c) Role of press conference
- d) Online Marketing

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P889

[Total No. of Pages : 2

[5415]-1032

F.Y.B.Com.

INDIAN TAX SYSTEM & INCOME TAX

Tax Procedure and Practices (Vocational)

(2013 Pattern) (Paper - I)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks :40

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to right indicate full marks.*

Q1) Answer in 20 words each (any five) :

[10]

- a) Who is called 'Assessee' under I.T. Act?
- b) What are the heads of Incomes?
- c) Enumerate any four Indirect Taxes.
- d) What is Art 265 of Indian constitution?
- e) What is mean by Indirect Tax?
- f) What is meaning of 'Previous Year'?
- g) What are the long forms of DCBDDT & CBEC?

Q2) Answer in 50 words each (any two) :

[8]

- a) What are the advantages of 'Direct Taxes'?
- b) What is mean by 'Income' U/S 2 (24)?
- c) How to determine 'Residential Status of company'?
- d) What are the provisions of Art-246 of Indian Constitution?

Q3) Answer in 150 words each (any two) :

[10]

- a) What are the 'Canon of Taxation'?
- b) Explain Art. 280 i.e. Finance Commission under Income Tax Act.
- c) Enumerate exempted incomes U/S 10 of Income Tax Act.
- d) What is 'Consolidated Funds of India'? How it is constituted?

P.T.O.

Q4) Answer in 500 words :

[12]

a) What are the indirect taxes of State Govt.? Discuss in details.

OR

b) Mr. Anant an employee of XYZ Pvt. Ltd. at Pune furnished details of incomes for year ended on 31.03.2018 as

- i) Basic salary ₹ 55,000 p.m.
 - ii) Dearness Allowance ₹ 25,000 p.m.
 - iii) Sales Commission received ₹ 8,000 p.m.
 - iv) Education allowance ₹ 300 p.m. per child he has two children
 - v) Transport Allowance received ₹ 1,200 p.m.
 - vi) Employer's contribution to provident fund is @ 15% of basic salary.
 - vii) H.R.A. received ₹ 15,000 p.m. He has to pay rent ₹ 10,000 p.m.
 - viii) Tax on employment from salary ₹ 2,500 per annum
- compute his taxable income from salary.

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P666

[Total No. of Pages : 2

[5415]-1033
F.Y. B.Com. (Vocational Course)
COMPUTER APPLICATIONS (Paper - II)
(2013 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer the following - (Any Four)

[20]

- a) Explain relational operators and assignment operators used in C language with example.
- b) What is an array? Explain need for array.
- c) Explain the following:
 - i) Machine Language
 - ii) Procedural Language
- d) Explain if _____ else statement with syntax and example.
- e) Define:
 - i) Identifier
 - ii) Keyword
- f) Explain *printf()* and *scanf()* functions.

Q2) Write a program to solve following : (Any Two)

[10]

- a) Write a 'C' program to find maximum of two numbers.
- b) Write a 'C' program to display multiplication table of any no.
- c) Write a 'C' program to check whether the entered number is even or odd.

P.T.O.

Q3) Answer the following (Any Two)

[10]

- a) Define:
 - i) Algorithm
 - ii) Flowchart
- b) Explain for loop with syntax and example.
- c) What is pointer? Explain.

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P667

[Total No. of Pages : 1

[5415]-1034

F.Y. B.Com. (Vocational)

ADVERTISING, SALES PROMOTION AND SALES

MANAGEMENT (Paper - II)

Advertising

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) What do you mean by advertising? Explain the need and importance of advertising **[12]**

OR

Explain in detail the factors affecting advertising budget.

Q2) What is Rural advertising? Discuss the difficulties in rural advertising and suggestions to make rural advertising effective. **[12]**

OR

Discuss the different types of advertising with suitable examples.

Q3) Write Shorts Notes (Any Two) **[16]**

- a) Role of women in advertising.
- b) Elements of advertising layout.
- c) Advantages of advertising to manufacturers.
- d) Advertising Standard Council of India. (ASCI)

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P888

[Total No. of Pages : 2

[5415]-1035

F.Y.B.Com.

TAX PROCEDURE AND PRACTICES (VOCATIONAL)

State Sales tax and CST ACT. (Paper - II)

(2013 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidate:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicates full marks.*

Q1) Answer in 20 words (Any Five) [10]

- i) What is mean by 'Tax Free Goods'?
- ii) What is mean by rate of tax? Where it is provided under M.VAT Act.?
- iii) Explain the term 'Crossing Customs frontiers of India.
- iv) What are the types of Registration under CST?
- v) Which sales are not taxable under CST?
- vi) What is three shold limit of Turnover provided under M.VAT Act?
- vii) What are the 'Advantages' of VAT?

Q2) Answer in 50 words (Any Two) [8]

- a) What is mean by 'Sale' under M.VAT.Act?
- b) What is mean by 'Tax Invoice'? What are it's containts?
- c) Enumerate various Forms under C.S.T. Act.
- d) What is provisions for 'Compulsory Registration' under C.S.T. Act?

Q3) Answer in 150 words (Any Two) [10]

- i) Enumerate Sale's tax Authorities under M.VAT act and C.S.T. act.
- ii) What are the Advantages of Registration under M.VAT Act and C.S.T. Act?
- iii) What is mean by 'Declared Goods' under C.S.T. Act.
- iv) When Sale is said to take place in the course of inter-state trade and Commerce?
- v) What is Constitutional Back-ground for enactment of C.S.T. Act?

P.T.O

Q4) Answer in 500 words (Any One)

[12]

- a) What is mean by Registration under C.S.T. Act? What is the procedure for Registration?
- b) What is mean by 'Return' under M.VAT? who? and When? has to submit return under M.VAT. Act.

